

**МОНГОЛ УЛСЫН СОЁЛЫН БИЕТ БУСӨВ,
ТҮҮНИЙГ ӨВЛӨН УЛАМЖЛАГЧИЙН БҮРТГЭЛ**

УБМС-ийн дугаар _____

Аймаг, Нийслэл	БМС-ийн дугаар:
Сум,Дүүрэг	БМС-ийн дугаар:

Соёлын биет бус өвийн тухайн илэрхийллийн нэр

Өвлөн уламжлагчийн мэдээлэл

Овог	Төлөк	
Эцэг(эх)-ийн нэр	Ардахан	
Өөрийн нэр	Нурзия	
Хүйс	эм	
Яс үндэс	Казах	
Төрсөн он сар өдөр	1952.05.42	
РД	БЮ52051542	
Үндсэн захиргаа	Баян-Өлгий аймаг	
Оршин суугаа хаяг	Баян-Өлгий, Өлгий сум, 9-р баг, Хөх хад, 35-р гудамж 02 тоот	
Мэргэжил	Оёдолчин	
Боловсрол	Дунд	
Эрхэлж буй ажил	Тэтгэвэрт	

Хуучнаар аль аймаг,хошуу	
Алдар цол, гавъяа шагнал	
Холбоо барих гар утас, гэрийн болон ажлын утас	95422016
Шилжилт хөдөлгөөн (шилжиж суурьшсан хаяг)	

Тухайн хүний өвлөсөн биет бусөвийнмэдээлэл

Ангилал	Эх хэл болон аман Уламжлал, илэрхийллүүд	Ардын язгуур урлаг	Үндэсний уламжлалт зан үйл, ёслол, баяр наадам	Байгалийн болон сав ертөнцийн тухай мэдлэг, заншил, уламжлалт арга технологи	Ардын уламжлалт гар урлал	Бусад
Голлохөвийн төрөл			Наурызын баяр			
Ур чадвар (онц, сайн, дунд)			сайн			
Дагалдах өвийн төрөл						
Ур чадвар (онц, сайн, дунд)						

Өвийн тухай мэдээлэл

Өвийн холбогдолтой домог, хууч яриа, түүх

Казах түмний дунд байдаг домог яриагаар 03 дугаар сарын 21-ний өдөр бурхан цэвэрхэн айлд орж ирвэл тэр жилдээ өвчин зовлонгүй, гай гамшиггүй, сайн сайхан байдаг гэлцдэг. Баярын өдөр айл бүр хоол ундаар элбэг дэлбэг байхын зэрэгцээ бие биенийдээ зочилж, амар мэндээ эрэн, ерөөл айлдаж, дуулж хуурддаг. Долоон төрлийн зүйлээр амталсан наурыз-көже буюу Наурызын шөлөөр зочдоо дайлах бөгөөд нар жаргах үед харилцаа тэмцээн буюу “Айтыс” эхэлдэг.

Хэзээ, хэнээс сурсан(хэд дэх үеийн өвлөн уламжлагч)

Бага байхад аав ээжээсээ сурч өвлөн уламжилан ирсэн. Наурызын баярын шөл хийх арга, каз хийх арга мөн Наурызын үеийн бүхий л үйл ажиллагааг маш сайн эзэмшиж хойч үедээ өвлөн уламжлуулж байгаа юм.

Холбогдох зан үйл (ямар байдал, ёс журмаар гүйцэтгэдэг)

Наурызын баяраар казах айл бүр хоол унд, идээ будаагаа элбэг дэлбэг бэлтгэж, айлд зочилж, дуулж хуурдан баярладаг. Мөн бие биендээ “Улыс он болсын ак мол болсын” буюу “Төр түвшин, түмэн олон амгалан байх болтугай” хэмээн ерөөн мэндэлдэг аж. Казах залуус, хүүхдүүд баярын өдрөөрөө үндэсний тоглоомоор наадаж, эрчүүд нь “Көкпар” буюу тулам булаалдана.

Тархац:

Казахстан улс, Монгол улс дотроо Улаанбаатар хот, Баян-Өлгий, Ховд, Сэлэнгэ аймгууд мөн Налайх дүүрэгт байдаг казахууд тэмдэглэдэг. Дэлхийн өнцөг буланд байдаг казахууд Наурыз баярыг заавал угтдаг.

Өвийн онцлог шинж (одоогийн байдал, хамгаалах арга зам)

Жил бүрийн энэ өдөр казах түмэн Наурызын баяраа тэмдэглэдэг. Казах хэлэнд “наурыз” гэдэг үг нь олон түмний баяр цэнгэл, байгаль дэлхий өвлийн нойрноос сэрэх, шинэ өдөр хэмээх утга агуулдаг байна. Тийм ч учраас энэ өдрийг жилийн эхэн гэж үзэн, цагаан сар, шинэ жилийн баяртай утга ижил баяр юм. Гуравдугаар сарын 21-22-нд шилжих шөнийн 03 цагаас эхлэн казах түмний баяр эхэлдэг аж. Мөн гуравдугаар сарын 22-нд өдөр шөнө тэнцэх өдөр тул Казах түмэн нарыг шүтэж, өглөө эртлэн мандах нарнаар бүтэн жилийнхээ өнгийг шинждэг байна.

Тухайн өвийн хамгаалалтын байдал

ЮНЕСКО-гийн түвшинд

Үндэсний түвшинд

Орон нутгийн түвшинд

Бусад:**Хавсралт материалын тэмдэглэл:****Бүртгэсэн:**

Б.Елик
/ Овог, нэр/

/ Бүртгэл мэдээлэлийн санч/
/Албан газар, албан тушаал/

/2022 оны 03 сарын 23 -ны өдөр/

Байгууллага, сум, дүүрэг, аймаг, нийслэл, улсын нэгдсэн (доогуур зур) бүртгэл-мэдээллийн санд хадгалагдаж байгаа:

Д/д	Нэр төрөл	Тоо ширхэг	Хадгаламжийн дугаар
1	Гэрэл зураг		
2	Негатив хальс		
3	Дуу, дүрс бичлэгийн хуурцаг		
4	CD/DVD/BD		
5	Архив, ном, хэвлэлийн баримт		
6	Бусад		

Бүрдүүлэлт хийсэн:

Б.Елик
/ Овог, нэр/

/Музейн Бүртгэл мэдээллийн санч/
/Албан газар, албан тушаал/
/2020 оны 02 сарын 23-ны өдөр/

**МОНГОЛ УЛСЫН СОЁЛЫН БИЕТ БУС ӨВ,
ТҮҮНИЙГ ӨВЛӨН УЛАМЖЛАГЧИЙН БҮРТГЭЛ**

УБМС-ийн дугаар _____18_____

Аймаг, Нийслэл Баян-Өлгий	БМС-ийн дугаар: 05
Сум, Дүүрэг Алтанцөгц	БМС-ийн дугаар: 05

Үндэсний уламжлалт зан үйл, ёслол, баяр наадам _____Ерөөл гар урлал уран
хийц_____ Өвлөн уламжлагчийн мэдээлэл

Овог	Харахас байым	
Эцэг(эх)-ийн нэр	Мубарак	
Өөрийн нэр	Кашет	
Хүйс	Эрэгтэй	
Яс үндэс	Казак	
Төрсөн он сар өдөр	1956.01.22	
РД	ББ56012211	
Үндсэн захиргаа	Алтанцөгц сум	
Оршин суугаа хаяг	3-р багийн иргэн	
Мэргэжил	Дунд	
Боловсрол	Бүрэн дунд	
Эрхэлж буй ажил	Тэтгэвэрт	

Хуучнаар аль аймаг, хошуу	Мээрэнгийн хошуу
Алдар цол, гавъяа шагнал	
Холбоо барих гар утас, гэрийн болон ажлын утас	94627351
Шилжилт хөдөлгөөн (шилжиж суурьшсан хаяг)	Сумандаа амьдарч байгаа

Тухайн хүний өвлөсөн биет бус өвийн мэдээлэл

Ангилал	Эх хэл болон аман Уламжлал, илэрхийллүүд	Ардын язгуур урлаг	Үндэсний уламжлалт зан үйл, ёслол, баяр наадам	Байгалийн болон сав ертөнцийн тухай мэдлэг, заншил, уламжлалт арга технологи	Ардын уламжлалт гар урлал	Бусад
Голлох өвийн төрөл			Үндэсний баяр наадмын зан үйл		Уран хийц	
Ур чадвар (онц, сайн, дунд)					онц	
Дагалдах өвийн төрөл					Төмрийн дархан	
Ур чадвар (онц, сайн, дунд)					онц	

Өвийн тухай мэдээлэл

<p>Өвийн холбогдолтой домог, хууч яриа, түүх Уг өвийн гарал үүсэл нь Аав Мубарак нь төмрийн уран хийц,дархан,г.м казак монгол үндэсний морины тоноглол маш сайн хийж урладаг</p>	
<p>Хэзээ, хэнээс сурсан (хэд дэх үеийн өвлөн уламжлагч) Энэхүү гар урлал уран хийц дархан өөрөө сурч эрхэлсэн одоо хүү болох Жандосыг сургаж байгаа</p>	
<p>Холбогдох зан үйл (ямар байдал, ёс журмаар гүйцэтгэдэг) Өвийн холбогдох үйл ямар байдал, ёс журмаар гүйцэтгэдэг зан үйлийн талаар гар урлал уран хийц,хөдөөгийн малчин ард иргэдэд ашигтай эд зүйлсийг урладаг</p>	
<p>Тархац: Өвийн тархсан байдал нь орон нутаг,сумуудад өргөн хэрэглэдэг үндэсний морины тоноглолыг жич:хутга,шөдөр, эмээл, хазар,г.м олон төрлийн эд зүйлсийг гарамгай урладаг.</p>	
<p>Өвийн онцлог шинж (одоогийн байдал, хамгаалах арга зам) Өвийн бусдаас ялгарах онцлог шинж болон одоогийн байдал, хамгаалах арга замын талаар Уламжилан зохион явуулдаг Наурызын баяраар өөрийн хийсэн урласан бүтээлүүдээр үзэсгэлэн нээдэг</p>	
<p>Тухайн өвийн хамгаалалтын байдал</p>	
ЮНЕСКО-гийн түвшинд	
Үндэсний түвшинд	

Орон нутгийн түвшинд	+
Бусад:	
Өвийн болон өвлөн уламжлагчийн талаар дээрх асуултуудад ороогүй нэмэлт мэдээлэл байхгүй сургалт явуулахад нь орон нутгийн төсөв, гадаад, дотоодын туслалцаа төслөөс санхүүжилт хийж байгаагүй хувиараа эрхэлдэг	
Хавсралт материалын тэмдэглэл:	
Тухайн бүртгэлд архивын баримт, зурагтай хавсаргасан 2019онд БМСанд бүртгэсэн	

Бүрдүүлэлт хийсэн:

Б.Елик
/ Овог, нэр/

/Музейн Бүртгэл мэдээллийн санч/
/Албан газар, албан тушаал/
/2020 оны 02 сарын 23-ны өдөр/

Байгууллага, сум, дүүрэг, аймаг, нийслэл, улсын нэгдсэн (доогуур зур) бүртгэл-мэдээллийн санд хадгалагдаж байгаа:

Д/д	Нэр төрөл	Тоо ширхэг	Хадгаламжийн дугаар
1	Гэрэл зураг	1	
2	Негатив хальс		
3	Дуу, дүрс бичлэгийн хуурцаг		
4	CD/DVD/BD		
5	Архив, ном, хэвлэлийн баримт	1	
6	Бусад		

Бүрдүүлэлт хийсэн:

Б.Елик
/ Овог, нэр/

/Музейн Бүртгэл мэдээллийн санч/
/Албан газар, албан тушаал/
/2020 оны 02 сарын 23-ны өдөр/

**МОНГОЛ УЛСЫН СОЁЛЫН БИЕТ БУС ӨВ,
ТҮҮНИЙГ ӨВЛӨН УЛАМЖЛАГЧИЙН БҮРТГЭЛ**

УБМС-ийн дугаар _____

Аймаг, Нийслэл	БМС-ийн дугаар:
Сум, Дүүрэг	БМС-ийн дугаар:

Соёлын биет бус өвийн тухайн илэрхийллийн нэр Казах богино дуу

Өвлөн уламжлагчийн мэдээлэл

Овог	Жантекей, Атантай	
Эцэг(эх)-ийн нэр	Хайса	
Өөрийн нэр	Унат	
Хүйс	Эрэгтэй	
Яс үндэс	Казах	
Төрсөн он сар өдөр	1940.03.18	
РД	БЭ40031815	
Үндсэн захиргаа	Баян-Өлгий, Өлгий сум	
Оршин суугаа хаяг	Баян-Өлгий аймаг, Өлгий сум, 1-р баг, Баянзүрх, 10-1035	
Мэргэжил	Хөгжимчин	
Боловсрол	Дунд бус	
Эрхэлж буй ажил	тэтгэвэрт	

Хуучнаар аль аймаг, хошуу	үгүй
Алдар цол, гавъяа шагнал	Алтан гадас, Ардчиладын 20 жилийн ойн медаль, Чингисийн 800 жилийн ойн медаль, Хөдөлмөрийн гавьяаны улаан тугийн одон, Аймагийн 50,60,70 жилийн ойн медалиуд
Холбоо барих гар утас, гэрийн болон ажлын утас	95428948
Шилжилт хөдөлгөөн (шилжиж суурьшсан хаяг)	

Тухайн хүний өвлөсөн биет бус өвийн мэдээлэл

Ангилал	Эх хэл болон аман Уламжлал, илэрхийллүүд	Ардын язгуур урлаг	Үндэсний уламжлалт зан үйл, ёслол, баяр наадам	Байгалийн болон сав ертөнцийн тухай мэдлэг, заншил, уламжлалт арга технологи	Ардын уламжлалт гар урлал	Бусад
Голлох өвийн төрөл		Казах богино дуу	Наурызын баяр			
Ур чадвар (онц, сайн, дунд)		онц	онц			
Дагалдах өвийн төрөл		Домборын күй				
Ур чадвар (онц, сайн, дунд)		онц				

Өвийн тухай мэдээлэл

Өвийн холбогдолтой домог, хууч яриа, түүх

Казах түмний дунд байдаг домог яриагаар 03 дугаар сарын 21-ний өдөр бурхан цэвэрхэн айлд орж ирвэл тэр жилдээ өвчин зовлонгүй, гай гамшиггүй, сайн сайхан байдаг гэлцдэг. Баярын өдөр айл бүр хоол ундаар элбэг дэлбэг байхын зэрэгцээ бие биенийдээ зочилж, амар мэндээ эрэн, ерөөл айлдаж, дуулж хуурддаг. Долоон төрлийн зүйлээр амталсан наурыз-кеже буюу Наурызын шөлөөр зочдоо дайлах бөгөөд нар жаргах үед харилцаа тэмцээн буюу “Айтыс” эхэлдэг.

Хэзээ, хэнээс сурсан (хэд дэх үеийн өвлөн уламжлагч)

Өвөг дээдсээсээ сурч өвлөн уламжилан ирсэн. Наурызын баярын үеийн бүхий л үйл ажиллагаа, ёс заншилыг маш сайн эзэмшиж хойч үедээ өвлөн уламжлуулж байна. Мөн домбор тоглоонгоо дуу дуулж наурызын баярыг улам хөгжөөнтэй болгож өгдөг.

Холбогдох зан үйл (ямар байдал, ёс журмаар гүйцэтгэдэг)

Наурызын баяраар казах айл бүр хоол унд, идээ будаагаа элбэг дэлбэг бэлтгэж, айлд зочилж, дуулж хуурдан баярладаг. Мөн бие биендээ “Улыс он болсын ак мол болсын” буюу “Төр түвшин, түмэн олон амгалан байх болтугай” хэмээн ерөөн мэндэлдэг аж. Казах залуус, хүүхдүүд баярын өдрөөрөө үндэсний тоглоомоор наадаж, эрчүүд нь “Көкпар” буюу тулам булаалдана.

Тархац:

Казахстан улс, Монгол улс дотроо Улаанбаатар хот, Баян-Өлгий, Ховд, Сэлэнгэ аймгууд мөн Налайх дүүрэгт байдаг казахууд тэмдэглэдэг. Дэлхийн өнцөг буланд байдаг казахууд Наурыз баярыг заавал угтдаг.

Өвийн онцлог шинж (одоогийн байдал, хамгаалах арга зам)

Жил бүрийн энэ өдөр казах түмэн Наурызын баяраа тэмдэглэдэг. Казах хэлэнд “наурыз” гэдэг үг нь олон түмний баяр цэнгэл, байгаль дэлхий өвлийн нойрноос сэрэх, шинэ өдөр хэмээх утга агуулдаг байна. Тийм ч учраас энэ өдрийг жилийн эхэн гэж үзэн, цагаан сар, шинэ жилийн баяртай утга ижил баяр юм. Гуравдугаар сарын 21-22-нд шилжих шөнийн 03 цагаас эхлэн казах түмний баяр эхэлдэг аж. Мөн гуравдугаар сарын 22-нд өдөр шөнө тэнцэх өдөр тул Казах түмэн нарыг шүтэж, өглөө эртлэн мандах нарнаар бүтэн жилийнхээ өнгийг шинждэг байна.

Тухайн өвийн хамгаалалтын байдал

ЮНЕСКО-гийн түвшинд	
Үндэсний түвшинд	✓
Орон нутгийн түвшинд	

Бусад:**Хавсралт материалын тэмдэглэл:****Бүрдүүлэлт хийсэн:**

Б.Елик
/ Овог, нэр/

/Музейн Бүртгэл мэдээллийн санч/
/Албан газар, албан тушаал/
/2020 оны 02 сарын 23-ны өдөр/

Байгууллага, сум, дүүрэг, аймаг, нийслэл, улсын нэгдсэн (доогуур зур) бүртгэл-мэдээллийн санд хадгалагдаж байгаа:

Д/д	Нэр төрөл	Тоо ширхэг	Хадгаламжийн дугаар
1	Гэрэл зураг	1	
2	Негатив хальс		
3	Дуу, дүрс бичлэгийн хуурцаг		

4	CD/DVD/BD		
5	Архив, ном, хэвлэлийн баримт		
6	Бусад		

Бүрдүүлэлт хийсэн:

Б.Елик
/ Овог, нэр/

/Музейн Бүртгэл мэдээллийн санч/
/Албан газар, албан тушаал/
/2020 оны 02 сарын 23-ны өдөр/

**МОНГОЛ УЛСЫН СОЁЛЫН БИЕТ БУС ӨВ,
ТҮҮНИЙГ ӨВЛӨН УЛАМЖЛАГЧИЙН БҮРТГЭЛ**

УБМС-ийн дугаар _____03_____

Аймаг, Нийслэл Баян-Өлгий	БМС-ийн дугаар: 03
Сум, Дүүрэг Алтанцөгц	БМС-ийн дугаар: 03

Үндэсний уламжлалт зан үйл, ёслол, баяр наадам __гар урлал ____

Өвлөн уламжлагчийн мэдээлэл

Овог	Есиркеп
Эцэг(эх)-ийн нэр	Самет
Өөрийн нэр	Бакыт
Хүйс	Эмэгтэй
Яс үндэс	Казак
Төрсөн он сар өдөр	1980.04.11
РД	ББ80041102
Үндсэн захиргаа	Алтанцөгц сум
Оршин суугаа хаяг	1-р багийн иргэн
Мэргэжил	дунд
Боловсрол	Бүрэн дунд
Эрхэлж буй ажил	Ажилгүй

Хуучнаар аль аймаг, хошуу	Мээрэнгийн хошуу
Алдар цол, гавъяа шагнал	
Холбоо барих гар утас, гэрийн болон ажлын утас	85410301
Шилжилт хөдөлгөөн (шилжиж суурьшсан хаяг)	Сумандаа амьдарч байгаа

Тухайн хүний өвлөсөн биет бус өвийн мэдээлэл

Ангилал	Эх хэл болон аман Уламжлал, илэрхийллүүд	Ардын язгуур урлаг	Үндэсний уламжлалт зан үйл, ёслол, баяр наадам	Байгалийн болон сав ертөнцийн тухай мэдлэг, заншил, уламжлалт арга технологи	Ардын уламжлалт гар урлал	Бусад
Голлох өвийн төрөл			Үндэсний баяр наадмын ёс зан үйл		Оёдол, гар урлал	
Ур чадвар (онц, сайн, дунд)					онц	
Дагалдах өвийн төрөл					зохиолч	
Ур чадвар (онц, сайн, дунд)					онц	

Өвийн тухай мэдээлэл

<p>Өвийн холбогдолтой домог, хууч яриа, түүх Уг өвийн гарал үүсэл нь ээж Жазира нь казак үндэсний гэрийн тоноглолыг олон төрлийн янз бүрийн хээ угалз,дэрс ороодог Үндэсний баяр болох Наурызын баярын зан үйл тэрээр охиндоо зааж сургасан</p>	
<p>Хэзээ, хэнээс сурсан (хэд дэх үеийн өвлөн уламжлагч) Энэхүү гар урлал уран хийц өөрөө хувираа сурч эрхэлсэн одоо охиндоо сургаж байгаа.</p>	
<p>Холбогдох зан үйл (ямар байдал, ёс журмаар гүйцэтгэдэг) Өвийн холбогдох үйл ямар байдал, ёс журмаар гүйцэтгэдэг зан үйлийн талаар гар урлал уран хийц, гэрийн тоноглолоор хөдөөгийн малчин ард иргэдэд ашигтай эд зүйлсийг урладаг</p>	
<p>Тархац: Өвийн тархсан байдал нь орон нутаг,сумуудад өргөн хэрэглэдэг казак үндэсний хээ угалз гэрийн тоноглолыг гарамгай урладаг.</p>	
<p>Өвийн онцлог шинж (одоогийн байдал, хамгаалах арга зам) Өвийн бусдаас ялгарах онцлог шинж болон одоогийн байдал, хамгаалах арга замын талаар Уламжилан зохион явуулдаг Наурызын баяраар өөрийн хийсэн урласан бүтээлүүдээр үзэсгэлэн нээдэг</p>	
<p>Тухайн өвийн хамгаалалтын байдал</p>	
ЮНЕСКО-гийн түвшинд	

Үндэсний түвшинд	
Орон нутгийн түвшинд	+
Бусад:	
Өвийн болон өвлөн уламжлагчийн талаар дээрх асуултуудад ороогүй нэмэлт мэдээлэл байхгүй сургалт явуулахад нь орон нутгийн төсөв, гадаад, дотоодын туслалцаа төслөөс санхүүжилт үзүүлээгүй	
Хавсралт материалын тэмдэглэл:	
Тухайн бүртгэлд архивын баримт, зурагтай хавсаргасан 2018онд БМСанд бүртгэсэн	

Бүртгэсэн:

Сайлаухан Бейбитхан
/ Овог, нэр/

/ОНСТ-ийн ажилтан/
/Албан газар, албан тушаал/

/2022 оны 03 сарын 23-ны өдөр/

Байгууллага, сум, дүүрэг, аймаг, нийслэл, улсын нэгдсэн (доогуур зур) бүртгэл-мэдээллийн санд хадгалагдаж байгаа:

Д/д	Нэр төрөл	Тоо ширхэг	Хадгаламжийн дугаар
1	Гэрэл зураг	1	
2	Негатив хальс		
3	Дуу, дүрс бичлэгийн хуурцаг	1	
4	CD/DVD/BD		
5	Архив, ном, хэвлэлийн баримт	1	
6	Бусад		

Бүрдүүлэлт хийсэн:

Сайлаухан Бейбитхан.
/ Овог, нэр/

/ОНСТ-ийн ажилтан/
/Албан газар, албан тушаал/

/2022 оны 03 сарын 23-ны өдөр/

**МОНГОЛ УЛСЫН СОЁЛЫН БИЕТ БУСӨВ,
ТҮҮНИЙГ ӨВЛӨН УЛАМЖЛАГЧИЙН БҮРТГЭЛ**

УБМС-ийн дугаар _____

Аймаг, Нийслэл	БМС-ийн дугаар:
Сум, Дүүрэг	БМС-ийн дугаар:

Соёлын биет бус өвийн тухайн илэрхийллийн нэр

Өвлөн уламжлагчийн мэдээлэл

Овог	Санырау байбол	
Эцэг(эх)-ийн нэр	Бадей	
Өөрийн нэр	Ниетбек	
Хүйс	Эрэгтэй	
Яс үндэс	Казах	
Төрсөн он сар өдөр	1966.02.18	
РД	ТЭ66021875	
Үндсэн захиргаа	Баян-Өлгий, Өлгий сум	
Оршин суугаа хаяг	Баян-Өлгий, Өлгий сум, 5-р баг, 04-24	
Мэргэжил	Гагнуурчин, Дулааны техникч	
Боловсрол	Тусгай дунд	
Эрхэлж буй ажил	Тэтгэвэрт	

Хуучнаар аль аймаг, хошуу	Улаанхус сум
Алдар цол, гавъяа шагнал	
Холбоо барих гар утас, гэрийн болон ажлын утас	94976566
Шилжилт хөдөлгөөн (шилжиж суурьшсан хаяг)	

Тухайн хүний өвлөсөн биет бусөвийн мэдээлэл

Ангилал	Эх хэл болон аман Уламжлал, илэрхийллүүд	Ардын язгуур урлаг	Үндэсний уламжлалт зан үйл, ёслол, баяр наадам	Байгалийн болон сав ертөнцийн тухай мэдлэг, заншил, уламжлалт арга технологи	Ардын уламжлалт гар урлал	Бусад
Голлохөвийн төрөл			Наурыз баяр			
Ур чадвар (онц, сайн, дунд)			Сайн			
Дагалдах өвийн төрөл						
Ур чадвар (онц, сайн, дунд)						

Өвийн тухай мэдээлэл

Өвийн холбогдолтой домог, хууч яриа, түүх

Казах түмний дунд байдаг домог яриагаар 03 дугаар сарын 21-ний өдөр бурхан цэвэрхэн айлд орж ирвэл тэр жилдээ өвчин зовлонгүй, гай гамшиггүй, сайн сайхан байдаг гэлцдэг. Баярын өдөр айл бүр хоол ундаар элбэг дэлбэг байхын зэрэгцээ бие биенийдээ зочилж, амар мэндээ эрэн, ерөөл айлдаж, дуулж хуурддаг. Долоон төрлийн зүйлээр амталсан наурыз-кеже буюу Наурызын шөлөөр зочдоо дайлах бөгөөд нар жаргах үед харилцаа тэмцээн буюу “Айтыс” эхэлдэг.

Хэзээ, хэнээс сурсан(хэд дэх үеийн өвлөн уламжлагч)

Өвөг дээдсээсээ сурч өвлөн уламжилан ирсэн. Наурызын баярын үеийн бүхий л үйл ажиллагааг маш сайн эзэмшиж хойч үедээ өвлөн уламжлуулж байна. Дастарханд бата буюу ерөөл айлтгах, мэндлэх ёс гэх мэт.

Холбогдох зан үйл (ямар байдал, ёс журмаар гүйцэтгэдэг)

Наурызын баяраар казах айл бүр хоол унд, идээ будаагаа элбэг дэлбэг бэлтгэж, айлд зочилж, дуулж хуурдан баярладаг. Мөн бие биендээ “Улыс он болсын ак мол болсын” буюу “Төр түвшин, түмэн олон амгалан байх болтугай” хэмээн ерөөн мэндэлдэг аж. Казах залуус, хүүхдүүд баярын өдрөөрөө үндэсний тоглоомоор наадаж, эрчүүд нь “Көкпар” буюу тулам булаалдана.

Тархац:

Казахстан улс, Монгол улс дотроо Улаанбаатар хот, Баян-Өлгий, Ховд, Сэлэнгэ аймгууд мөн Налайх дүүрэгт байдаг казахууд тэмдэглэдэг. Дэлхийн өнцөг буланд байдаг казахууд Наурыз баярыг заавал угтдаг.

Өвийн онцлог шинж (одоогийн байдал, хамгаалах арга зам)

Жил бүрийн энэ өдөр казах түмэн Наурызын баяраа тэмдэглэдэг. Казах хэлэнд “наурыз” гэдэг үг нь олон түмний баяр цэнгэл, байгаль дэлхий өвлийн нойрноос сэрэх, шинэ өдөр хэмээх утга агуулдаг байна. Тийм ч учраас энэ өдрийг жилийн эхэн гэж үзэн, цагаан сар, шинэ жилийн баяртай утга ижил баяр юм. Гуравдугаар сарын 21-22-нд шилжих шөнийн 03 цагаас эхлэн казах түмний баяр эхэлдэг аж. Мөн гуравдугаар сарын 22-нд өдөр шөнө тэнцэх өдөр тул Казах түмэн нарыг шүтэж, өглөө эртлэн мандах нарнаар бүтэн жилийнхээ өнгийг шинждэг байна.

Тухайн өвийн хамгаалалтын байдал

ЮНЕСКО-гийн түвшинд

Үндэсний түвшинд

Орон нутгийн түвшинд

Бусад:**Хавсралт материалын тэмдэглэл:****Бүрдүүлэлт хийсэн:**

Б.Елик
/ Овог, нэр/

/Музейн Бүртгэл мэдээллийн санч/
/Албан газар, албан тушаал/
/2020 оны 02 сарын 05-ны өдөр/

Байгууллага, сум, дүүрэг, аймаг, нийслэл, улсын нэгдсэн (доогуур зур) бүртгэл-мэдээллийн санд хадгалагдаж байгаа:

Д/д	Нэр төрөл	Тоо ширхэг	Хадгаламжийн дугаар
1	Гэрэл зураг		
2	Негатив хальс		
3	Дуу, дүрс бичлэгийн хуурцаг		
4	CD/DVD/BD		
5	Архив, ном, хэвлэлийн баримт		
6	Бусад		

Бүрдүүлэлт хийсэн:

Б.Елик
/ Овог, нэр/

*/Музейн Бүртгэл мэдээллийн санч/
/Албан газар, албан тушаал/
/2020 оны 02 сарын 23-ны өдөр/*

**МОНГОЛ УЛСЫН СОЁЛЫН БИЕТ БУСӨВ,
ТҮҮНИЙГ ӨВЛӨН УЛАМЖЛАГЧИЙН БҮРТГЭЛ**

УБМС-ийн дугаар _____

Аймаг, Нийслэл	БМС-ийн дугаар:
Сум, Дүүрэг	БМС-ийн дугаар:

Соёлын биет бус өвийн тухайн илэрхийллийн нэр

Өвлөн уламжлагчийн мэдээлэл

Овог	Есиркен	
Эцэг(эх)-ийн нэр	Хурметхан	
Өөрийн нэр	Гүлжазира	
Хүйс	Эмэгтэй	
Яс үндэс	Казах	
Төрсөн он сар өдөр	1970.03.28	
РД	БГ70032807	
Үндсэн захиргаа	Баян-Өлгий, Өлгий сум	
Оршин суугаа хаяг	Баян-Өлгий, Өлгий сум, Хустарал 1-р баг,	
Мэргэжил	Оёдолчин	
Боловсрол	Тусгай дунд	
Эрхэлж буй ажил	Хувиараа	

Хуучнаар аль аймаг, хошуу	
Алдар цол, гавъяа шагнал	
Холбоо барих гар утас, гэрийн болон ажлын утас	99417030
Шилжилт хөдөлгөөн (шилжиж суурьшсан хаяг)	

Тухайн хүний өвлөсөн биет бусэвийн мэдээлэл

Ангилал	Эх хэл болон аман Уламжлал, илэрхийллүүд	Ардын язгуур урлаг	Үндэсний уламжлалт зан үйл, ёслол, баяр наадам	Байгалийн болон сав ертөнцийн тухай мэдлэг, заншил, уламжлалт арга технологи	Ардын уламжлалт гар урлал	Бусад
Голлохөвийн төрөл			Наурыз баяр			
Ур чадвар (онц, сайн, дунд)			Сайн			
Дагалдах өвийн төрөл						
Ур чадвар (онц, сайн, дунд)						

Өвийн тухай мэдээлэл

Өвийн холбогдолтой домог, хууч яриа, түүх

Казах түмний дунд байдаг домог яриагаар 03 дугаар сарын 21-ний өдөр бурхан цэвэрхэн айлд орж ирвэл тэр жилдээ өвчин зовлонгүй, гай гамшиггүй, сайн сайхан байдаг гэлцдэг. Баярын өдөр айл бүр хоол ундаар элбэг дэлбэг байхын зэрэгцээ бие биенийдээ зочилж, амар мэндээ эрэн, ерөөл айлдаж, дуулж хуурддаг. Долоон төрлийн зүйлээр амталсан наурыз-көже буюу Наурызын шөлөөр зочдоо дайлах бөгөөд нар жаргах үед харилцаа тэмцээн буюу “Айтыс” эхэлдэг.

Хэзээ, хэнээс сурсан(хэд дэх үеийн өвлөн уламжлагч)

Өвөг дээдсээсээ сурч өвлөн уламжилан ирсэн. Наурызын баярын үеийн бүхий л үйл ажиллагаа, ёс заншилыг маш сайн эзэмшиж хойч үедээ өвлөн уламжлуулж байна. Наурызын шөл хийх арга, каз хийх арга гэх мэт. Мөн домбор тоглонгоо дуу дуулж наурызын баярыг улам хөгжөөнтэй болгож өгдөг.

Холбогдох зан үйл (ямар байдал, ёс журмаар гүйцэтгэдэг)

Наурызын баяраар казах айл бүр хоол унд, идээ будаагаа элбэг дэлбэг бэлтгэж, айлд зочилж, дуулж хуурдан баярладаг. Мөн бие биендээ “Улыс он болсын ак мол болсын” буюу “Төр түвшин, түмэн олон амгалан байх болтугай” хэмээн ерөөн мэндэлдэг аж. Казах залуус, хүүхдүүд баярын өдрөөрөө үндэсний тоглоомоор наадаж, эрчүүд нь “Көкпар” буюу тулам булаалдана.

Тархац:

Казахстан улс, Монгол улс дотроо Улаанбаатар хот, Баян-Өлгий, Ховд, Сэлэнгэ аймгууд мөн Налайх дүүрэгт байдаг казахууд тэмдэглэдэг. Дэлхийн өнцөг буланд байдаг казахууд Наурыз баярыг заавал угтдаг.

Өвийн онцлог шинж (одоогийн байдал, хамгаалах арга зам)

Жил бүрийн энэ өдөр казах түмэн Наурызын баяраа тэмдэглэдэг. Казах хэлэнд “наурыз” гэдэг үг нь олон түмний баяр цэнгэл, байгаль дэлхий өвлийн нойрноос сэрэх, шинэ өдөр хэмээх утга агуулдаг байна. Тийм ч учраас энэ өдрийг жилийн эхэн гэж үзэн, цагаан сар, шинэ жилийн баяртай утга ижил баяр юм. Гуравдугаар сарын 21-22-нд шилжих шөнийн 03 цагаас эхлэн казах түмний баяр эхэлдэг аж. Мөн гуравдугаар сарын 22-нд өдөр шөнө тэнцэх өдөр тул Казах түмэн нарыг шүтэж, өглөө эртлэн мандах нарнаар бүтэн жилийнхээ өнгийг шинждэг байна.

Тухайн өвийн хамгаалалтын байдал

ЮНЕСКО-гийн түвшинд	
Үндэсний түвшинд	
Орон нутгийн түвшинд	

Бусад:**Хавсралт материалын тэмдэглэл:****Бүрдүүлэлт хийсэн:**

Б.Елик
/ Овог, нэр/

/Музейн Бүртгэл мэдээллийн санч/
/Албан газар, албан тушаал/
/2020 оны 02 сарын 23-ны өдөр/

Байгууллага, сум, дүүрэг, аймаг, нийслэл, улсын нэгдсэн (доогуур зур) бүртгэл-мэдээллийн санд хадгалагдаж байгаа:

Д/д	Нэр төрөл	Тоо ширхэг	Хадгаламжийн дугаар
1	Гэрэл зураг		
2	Негатив хальс		
3	Дуу, дүрс бичлэгийн хуурцаг		
4	CD/DVD/BD		
5	Архив, ном, хэвлэлийн баримт		
6	Бусад		

Бүрдүүлэлт хийсэн:

Б.Елик
/ Овог, нэр/

*/Музейн Бүртгэл мэдээллийн санч/
/Албан газар, албан тушаал/
/2020 оны 02 сарын 05-ны өдөр/*

**МОНГОЛ УЛСЫН СОЁЛЫН БИЕТ БУС ӨВ,
ТҮҮНИЙГ ӨВЛӨН УЛАМЖЛАГЧИЙН БҮРТГЭЛ**

УБМС-ийн дугаар _____06_____

Аймаг, Нийслэл Баян-Өлгий	БМС-ийн дугаар: 06
Сум, Дүүрэг Алтанцөгц	БМС-ийн дугаар: 06

Үндэсний уламжлалт зан үйл, ёслол, баяр наадам _____ гар урлал _____

Өвлөн уламжлагчийн мэдээлэл

Овог	Жадик	
Эцэг(эх)-ийн нэр	Бүхил	
Өөрийн нэр	Айжангүл	
Хүйс	Эмэгтэй	
Яс үндэс	Казак	
Төрсөн он сар өдөр	1971.03.02	
РД	ББ71030206	
Үндсэн захиргаа	Алтанцөгц сум	
Оршин суугаа хаяг	2-р багийн иргэн	
Мэргэжил	Дунд	
Боловсрол	Бүрэн дунд	
Эрхэлж буй ажил	Малчин	

Хуучнаар аль аймаг, хошуу	Мэрэнгийн хошуу
Алдар цол, гавъяа шагнал	2015онд явуулсан гар урлалын тэмцээнд 1-р байр эзэлсэн
Холбоо барих гар утас, гэрийн болон ажлын утас	
Шилжилт хөдөлгөөн (шилжиж суурьшсан хаяг)	Сумандаа амьдарч байгаа

Тухайн хүний өвлөсөн биет бус өвийн мэдээлэл

Ангилал	Эх хэл болон аман Уламжлал, илэрхийллүүд	Ардын язгуур урлаг	Үндэсний уламжлалт зан үйл, ёслол, баяр наадам	Байгалийн болон сав ертөнцийн тухай мэдлэг, заншил, уламжлалт арга технологи	Ардын уламжлалт гар урлал	Бусад
Голлох өвийн төрөл					Гар урлал	
Ур чадвар (онц, сайн, дунд)					онц	
Дагалдах өвийн төрөл					Үндэсний хээ угалз хатгамал	
Ур чадвар (онц, сайн, дунд)					онц	

Өвийн тухай мэдээлэл

<p>Өвийн холбогдолтой домог, хууч яриа, түүх</p> <p>Уг өвийн гарал үүсэл нь өөрөө хувиараа сурсан казак үндэсний гэрийн тоноглол хээ,угалз,ширдэг,олон төрлийн урлалыг маш сайн хийж урладаг</p>	
<p>Хэзээ, хэнээс сурсан (хэд дэх үеийн өвлөн уламжлагч)</p> <p>Энэхүү гар урлал уран хийцийг өөрөө сурч эрхэлсэн одоо охиндоо сургаж байгаа</p>	
<p>Холбогдох зан үйл (ямар байдал, ёс журмаар гүйцэтгэдэг)</p> <p>Өвийн холбогдох үйл ямар байдал, ёс журмаар гүйцэтгэдэг зан үйлийн талаар гар урлал уран хийц,хөдөөгийн малчин ард иргэдэд ашигтай эд зүйлсийг урладаг</p>	
<p>Тархац:</p> <p>Өвийн тархсан байдал нь орон нутаг,сумуудад өргөн хэрэглэдэг үндэсний гэрийн тоноглолыг жич:ширдэг казак үндэсний хээ, угалзтай эрэгтэй, эмэгтэй дээл ,г.м олон төрлийн эд зүйлсийг гарамгай урладаг.</p>	
<p>Өвийн онцлог шинж (одоогийн байдал, хамгаалах арга зам)</p> <p>Өвийн бусдаас ялгарах онцлог шинж болон одоогийн байдал, хамгаалах арга замын талаар Уламжилан зохион явуулдаг Наурызын баяраар өөрийн хийсэн урласан бүтээлүүдээр үзэсгэлэн нээдэг</p>	
<p>Тухайн өвийн хамгаалалтын байдал</p>	
ЮНЕСКО-гийн түвшинд	
Үндэсний түвшинд	
Орон нутгийн түвшинд	+

Бусад: Өвийн болон өвлөн уламжлагчийн талаар дээрх асуултуудад ороогүй нэмэлт мэдээлэл байхгүй сургалт явуулахад нь орон нутгийн төсөв, гадаад, дотоодын туслалцаа төслөөс санхүүжилт хийж хувьдаа гэртээ оёдолын цэхтэй	
Хавсралт материалын тэмдэглэл: Тухайн бүртгэлд архивын баримт, зурагтай хавсаргасан 2018онд БМСанд бүртгэсэн	

Бүртгэсэн:

Сайлаухан Бейбитхан
/Овог, нэр/

/ОНСТ-ийн ажилтан /
/Албан газар, албан тушаал/

/2022 оны 03 сарын 23-ны өдөр/

Байгууллага, сум, дүүрэг, аймаг, нийслэл, улсын нэгдсэн (доогуур зур) бүртгэл-мэдээллийн санд хадгалагдаж байгаа:

Д/д	Нэр төрөл	Тоо ширхэг	Хадгаламжийн дугаар
1	Гэрэл зураг	1	
2	Негатив хальс		
3	Дуу, дүрс бичлэгийн хуурцаг	1	
4	CD/DVD/BD		
5	Архив, ном, хэвлэлийн баримт	1	
6	Бусад		

Бүрдүүлэлт хийсэн:

Сайлаухан Бейбитхан
/Овог, нэр/

/ОНСТ-ийн ажилтан/
/Албан газар, албан тушаал/

/2022 оны 03 сарын 23-ны өдөр/

**МОНГОЛ УЛСЫН СОЁЛЫН БИЕТ БУС ӨВ,
ТҮҮНИЙГ ӨВЛӨН УЛАМЖЛАГЧИЙН БҮРТГЭЛ**

УБМС-ийн дугаар ____ 10 ____

Аймаг, Нийслэл Баян-Өлгий	БМС-ийн дугаар: 10
Сум, Дүүрэг Алтанцөгц	БМС-ийн дугаар: 10

Соёлын биет бус өвийн тухайн илэрхийллийн нэр _____ Цэц булалцалдах
/Айтыс/ _____ Өвлөн уламжлагчийн мэдээлэл

Овог	Тасбике
Эцэг(эх)-ийн нэр	Байгаж
Өөрийн нэр	Көгершин
Хүйс	Эмэгтэй
Яс үндэс	Казак
Төрсөн он сар өдөр	1987.11.19.
РД	ББ87111909
Үндсэн захиргаа	Алтанцөгц сум
Оршин суугаа хаяг	1-р багийн иргэн
Мэргэжил	Дунд
Боловсрол	Бүрэн дунд
Эрхэлж буй ажил	Ажилгүй

Хуучнаар аль аймаг, хошуу	Мэрэнгийн хошуу
Алдар цол, гавъяа шагнал	2013оны Айтыс тэмцээний тэргүүн байр
Холбоо барих гар утас, гэрийн болон ажлын утас	88425016
Шилжилт хөдөлгөөн (шилжиж суурьшсан хаяг)	Сумандаа амьдарч байгаа

Тухайн хүний өвлөсөн биет бус өвийн мэдээлэл

Ангилал	Эх хэл болон аман Уламжлал, илэрхийллүүд	Ардын язгуур урлаг	Үндэсний уламжлалт зан үйл, ёслол, баяр наадам	Байгалийн болон сав ертөнцийн тухай мэдлэг, заншил, уламжлалт арга технологи	Ардын уламжлалт гар урлал	Бусад
Голлох өвийн төрөл		Цэц булалцалдах				
Ур чадвар (онц, сайн, дунд)		Онц				
Дагалдах өвийн төрөл		Домбороор уртын дуу дуулах				
Ур чадвар (онц, сайн, дунд)		сайн				

Өвийн тухай мэдээлэл

<p>Өвийн холбогдолтой домог, хууч яриа, түүх Уг өвийн гарал үүсэл Аав Байгаж нь шог яриач домборчин олны танил ерөөлч хүн байсан.</p>	
<p>Хэзээ, хэнээс сурсан (хэд дэх үеийн өвлөн уламжлагч) Цэц булалцалдах урлагыг Ааваасаа сурсан 2дахь үе залгамжлан ирсэн одоо хүү болох Кайратад зааж сургаж байгаа.</p>	
<p>Холбогдох зан үйл (ямар байдал, ёс журмаар гүйцэтгэдэг) Өвийн холбогдох зан үйл нь нутаг усаа магтан, харилцаа дуу нь хажууд нь сууж байгаа хамтрагчаа дуундаа оруулж, ёс заншил хошин шог хэлбэрээр дуулахыг цэц булалцалдах/Айтыс/ гэж нэрлэдэг</p>	
<p>Тархац: Өвийн тархсан байдал казак үндэстэн цэц булалцалдахыг /Айтыс/-ыг Баян-Өлгий аймаг, өөр хийл залгаа Казакстан улсад байнгаа тэмцээн зохион явуулдаг уламжлалтай</p>	
<p>Өвийн онцлог шинж (одоогийн байдал, хамгаалах арга зам) Өвийн бусдаас ялгарах онцлог шинж болон одоогийн байдал, хамгаалах арга замын талаар казак үндэстэн улам их өргөн дэлгэрүүлж байгаа.</p>	
<p>Тухайн өвийн хамгаалалтын байдал</p>	
ЮНЕСКО-гийн түвшинд	
Үндэсний түвшинд	
Орон нутгийн түвшинд	+

Бусад:

Өвийн болон өвлөн уламжлагчийн талаар дээрх асуулгуудад ороогүй нэмэлт мэдээлэл болон сургалт явуулахад нь орон нутаг санхүүжилт үзүүлж байгаа

Хавсралт материалын тэмдэглэл:

Тухайн бүртгэлд архивын баримт, зурагтай хавсаргасан 2017онд БМСанд бүртгэсэн

Бүртгэсэн:

Сайлаухан Бейбитхан
/ Овог, нэр/

*/ОНСТ-ийн ажилтан/
/Албан газар, албан тушаал/*

/2022 оны 03 сарын 23 -ны өдөр/

Байгууллага, сум, дүүрэг, аймаг, нийслэл, улсын нэгдсэн (доогуур зур) бүртгэл-мэдээллийн санд хадгалагдаж байгаа:

Д/д	Нэр төрөл	Тоо ширхэг	Хадгаламжийн дугаар
1	Гэрэл зураг	1	
2	Негатив хальс		
3	Дуу, дүрс бичлэгийн хуурцаг	1	
4	CD/DVD/BD		
5	Архив, ном, хэвлэлийн баримт	1	
6	Бусад		

Бүрдүүлэлт хийсэн:

Сайлаухан Бейбитхан
/ Овог, нэр/

*/ОНСТ-ийн ажилтан/
/Албан газар, албан тушаал/*

/2022 оны 03 сарын 23-ны өдөр/

**МОНГОЛ УЛСЫН СОЁЛЫН БИЕТ БУСӨВ,
ТҮҮНИЙГ ӨВЛӨН УЛАМЖЛАГЧИЙН БҮРТГЭЛ**

УБМС-ийн дугаар _____

Аймаг, Нийслэл	БМС-ийн дугаар:
Сум,Дүүрэг	БМС-ийн дугаар:

Соёлын биет бус өвийн тухайн илэрхийллийн нэр

Өвлөн уламжлагчийн мэдээлэл

Овог	Шыбарайгыр жүзик	
Эцэг(эх)-ийн нэр	Сайполда	
Өөрийн нэр	Медеухан	
Хүйс	Эрэгтэй	
Яс үндэс	Казах	
Төрсөн он сар өдөр	1957.12.25	
РД	БЭ57122559	
Үндсэн захиргаа	Баян-Өлгий, Өлгий сум 13-р баг	
Оршин суугаа хаяг	Баян-Өлгий, Өлгий сум, 5-р баг, 13 тоот	
Мэргэжил	Ойн аж ахуйн инженер	
Боловсрол	Дээд	
Эрхэлж буй ажил	МАНУТХГ-ын хамгаалалтын захиргааны дарга, Монголын Бүргэдчид холбооны Удирдах зөвлөлийн дарга	

Хуучнаар аль аймаг,хошуу	
Алдар цол, гавъяа шагнал	
Холбоо барих гар утас, гэрийн болон ажлын утас	94976566
Шилжилт хөдөлгөөн (шилжиж суурьшсан хаяг)	

Тухайн хүний өвлөсөн биет бусөвийн мэдээлэл

Ангилал	Эх хэл болон аман Уламжлал, илэрхийллүүд	Ардын язгуур урлаг	Үндэсний уламжлалт зан үйл, ёслол, баяр наадам	Байгалийн болон сав ертөнцийн тухай мэдлэг, заншил, уламжлалт арга технологи	Ардын уламжлалт гар урлал	Бусад
Голлохөвийн төрөл			Наурыз баяр			
Ур чадвар (онц, сайн, дунд)			Сайн			
Дагалдах өвийн төрөл						
Ур чадвар (онц, сайн, дунд)						

Өвийн тухай мэдээлэл

Өвийн холбогдолтой домог, хууч яриа, түүх

Казах түмний дунд байдаг домог яриагаар 03 дугаар сарын 21-ний өдөр бурхан цэвэрхэн айлд орж ирвэл тэр жилдээ өвчин зовлонгүй, гай гамшиггүй, сайн сайхан байдаг гэлцдэг. Баярын өдөр айл бүр хоол ундаар элбэг дэлбэг байхын зэрэгцээ бие биенийдээ зочилж, амар мэндээ эрэн, ерөөл айлдаж, дуулж хуурддаг. Долоон төрлийн зүйлээр амталсан наурыз-көже буюу Наурызын шөлөөр зочдоо дайлах бөгөөд нар жаргах үед харилцаа тэмцээн буюу “Айтыс” эхэлдэг.

Хэзээ, хэнээс сурсан(хэд дэх үеийн өвлөн уламжлагч)

Өвөг дээдсээсээ сурч өвлөн уламжилан ирсэн. Наурызын баярын үеийн бүхий л үйл ажиллагааг маш сайн эзэмшиж хойч үедээ өвлөн уламжлуулж байна. Дастарханд бата буюу ерөөл айлтгах, мэндлэх ёс гэх мэт.

Холбогдох зан үйл (ямар байдал, ёс журмаар гүйцэтгэдэг)

Наурызын баяраар казах айл бүр хоол унд, идээ будаагаа элбэг дэлбэг бэлтгэж, айлд зочилж, дуулж хуурдан баярладаг. Мөн бие биендээ “Улыс он болсын ак мол болсын” буюу “Төр түвшин, түмэн олон амгалан байх болтугай” хэмээн ерөөн мэндэлдэг аж. Казах залуус, хүүхдүүд баярын өдрөөрөө үндэсний тоглоомоор наадаж, эрчүүд нь “Көкпар” буюу тулам булаалдана.

Тархац:

Казахстан улс, Монгол улс дотроо Улаанбаатар хот, Баян-Өлгий, Ховд, Сэлэнгэ аймгууд мөн Налайх дүүрэгт байдаг казахууд тэмдэглэдэг. Дэлхийн өнцөг буланд байдаг казахууд Наурыз баярыг заавал угтдаг.

Өвийн онцлог шинж (одоогийн байдал, хамгаалах арга зам)

Жил бүрийн энэ өдөр казах түмэн Наурызын баяраа тэмдэглэдэг. Казах хэлэнд “наурыз” гэдэг үг нь олон түмний баяр цэнгэл, байгаль дэлхий өвлийн нойрноос сэрэх, шинэ өдөр хэмээх утга агуулдаг байна. Тийм ч учраас энэ өдрийг жилийн эхэн гэж үзэн, цагаан сар, шинэ жилийн баяртай утга ижил баяр юм. Гуравдугаар сарын 21-22-нд шилжих шөнийн 03 цагаас эхлэн казах түмний баяр эхэлдэг аж. Мөн гуравдугаар сарын 22-нд өдөр шөнө тэнцэх өдөр тул Казах түмэн нарыг шүтэж, өглөө эртлэн мандах нарнаар бүтэн жилийнхээ өнгийг шинждэг байна.

Тухайн өвийн хамгаалалтын байдал

ЮНЕСКО-гийн түвшинд	
Үндэсний түвшинд	
Орон нутгийн түвшинд	

Бусад:**Хавсралт материалын тэмдэглэл:****Бүртгэсэн:**

Б.Елик
/ Овог, нэр/

/Музейн Бүртгэл мэдээллийн санч/
/Албан газар, албан тушаал/
/2020 оны 02 сарын 05-ны өдөр/

Байгууллага, сум, дүүрэг, аймаг, нийслэл, улсын нэгдсэн (доогуур зур) бүртгэл-мэдээллийн санд хадгалагдаж байгаа:

Д/д	Нэр төрөл	Тоо ширхэг	Хадгаламжийн дугаар
1	Гэрэл зураг		
2	Негатив хальс		
3	Дуу, дүрс бичлэгийн хуурцаг		
4	CD/DVD/BD		
5	Архив, ном, хэвлэлийн баримт		
6	Бусад		

Бүртгэсэн хийсэн:

Б.Елик
/ Овог, нэр/

/Музейн Бүртгэл мэдээллийн санч/
/Албан газар, албан тушаал/
/2020 оны 02 сарын 05-ны өдөр/

**МОНГОЛ УЛСЫН СОЁЛЫН БИЕТ БУС ӨВ,
ТҮҮНИЙГ ӨВЛӨН УЛАМЖЛАГЧИЙН БҮРТГЭЛ**

УБМС-ийн дугаар 22

Аймаг, Нийслэл Баян-Өлгий	БМС-ийн дугаар: 22
Сум, Дүүрэг Толбо сум	БМС-ийн дугаар: 22

Соёлын биет бус өвийн тухайн илэрхийллийн нэр **Наурызын баяр**

Өвлөн уламжлагчийн мэдээлэл

Овог	Ботахара Сарик	
Эцэг(эх)-ийн нэр	Мухамади	
Өөрийн нэр	Асемхан	
Хүйс	Эм	
Яс үндэс	Казах	
Төрсөн он сар өдөр	1956.05.06	
РД	БЙ56050602	
Үндсэн захиргаа	Толбо сум	
Оршин суугаа хаяг	5-р баг	
Мэргэжил	Үгүй	
Боловсрол	Бүрэн дунд	
Эрхэлж буй ажил	Тэтгэвэрт	

Тухайн хүний өвлөсөн биет бус өвийн мэдээлэл

Хуучнаар аль аймаг, хошуу	Ховд аймаг саруулт гүний хошуу
Алдар цол, гавъяа шагнал	Үгүй
Холбоо барих гар утас, гэрийн болон ажлын утас	9934682
Шилжилт хөдөлгөөн (шилжиж суурьшсан хаяг)	Үгүй

Ангилал	Эх хэл болон аман Уламжлал, илэрхийллүүд	Ардын язгуур урлаг	Үндэсний уламжлалт зан үйл, ёслол, баяр наадам	Байгалийн болон сав ертөнцийн тухай мэдлэг, заншил, уламжлалт арга технологи	Ардын уламжлалт гар урлал	Бусад
Голлох өвийн төрөл		+				
Ур чадвар (онц, сайн, дунд)		сайн				
Дагалдах өвийн төрөл					+	
Ур чадвар (онц, сайн, дунд)					сайн	

Өвийн тухай мэдээлэл

Өвийн холбогдолтой домог, хууч яриа, түүх		Үгүй
Хэзээ, хэнээс сурсан (хэд дэх үеийн өвлөн уламжлагч) Анхны сургасан хүн нт өөрийн ээж болох Маря гэдэг хүн		
Холбогдох зан үйл (ямар байдал, ёс журмаар гүйцэтгэдэг) Наурызын баярт холбоотой олон зан үйл бий Наурызын баярын хамгийн гол зүйл бол баярын ширээн дээрх Наурыз-коже хэмээх уламжлалт хоол нь байдаг. Энэхүү хоолыг цадталаа идэх хэрэгтэй, тэгвэл он жил элбэг дэлбэг өнгөрнө гэж итгэдэг		
Тархац: Наурызын баярыг Төв Азийн бүх улс орнуудаас гадна Гүрж, Энэтхэг, Иран, Хятад, Турк болон дэлхийн бусад олон оронд тэмдэглэдэг.		
Өвийн онцлог шинж (одоогийн байдал, хамгаалах арга зам) Наурыз бол Казахстаны төрийн баяр бөгөөд гурван өдрийн турш тэмдэглэдэг төдийгүй НҮБ-аас олон улсын баяр гэж хүлээн зөвшөөрөгдсөн баяр ажээ		
Тухайн өвийн хамгаалалтын байдал		
ЮНЕСКО-гийн түвшинд		
Үндэсний түвшинд	+	
Орон нутгийн түвшинд	+	
Бусад:		Үгүй

Хавсралт материалын тэмдэглэл:

Гэрэл зураг

Бүртгэсэн:К.Ержанат
*/ Овог, нэр/*Өвийн ажилтан
/Албан газар, албан тушаал/

ны өдөр/

*/2021 оны 12 сарын 20 -***Байгууллага, сүм, дүүрэг, аймаг, нийслэл, улсын нэгдсэн (доогуур зур) бүртгэл-мэдээллийн санд хадгалагдаж байгаа:**

Д/д	Нэр төрөл	Тоо ширхэг	Хадгаламжийн дугаар
1	Гэрэл зураг	1	17
2	Негатив хальс		
3	Дуу, дүрс бичлэгийн хуурцаг		
4	CD/DVD/BD		
5	Архив, ном, хэвлэлийн баримт		
6	Бусад		

Бүрдүүлэлт хийсэн:К.Ержанат
ажилтан
*/ Овог, нэр/*Толбо сумын өвийн
/Албан газар, албан тушаал/
/2022 оны 01 сарын 10-ны өдөр/

**МОНГОЛ УЛСЫН СОЁЛЫН БИЕТ БУС ӨВ,
ТҮҮНИЙГ ӨВЛӨН УЛАМЖЛАГЧИЙН БҮРТГЭЛ**

УБМС-ийн дугаар _____

Аймаг, Нийслэл	БМС-ийн дугаар:
Сум, Дүүрэг	БМС-ийн дугаар:

Соёлын биет бус өвийн тухайн илэрхийллийн нэр Эсгий ширмэл урлал, Уламжлалт хээ угалз,
Уламжлалт уран хатгамал, оёдлын урлал

Өвлөн уламжлагчийн мэдээлэл

Овог	Уах Шахай	
Эцэг(эх)-ийн нэр	Оспан	
Өөрийн нэр	Ходу	
Хүйс	Эм	
Яс үндэс	Казах	
Төрсөн он сар өдөр	1959.03.01	
РД	БК59030461	
Үндсэн захиргаа	Баян-Өлгий, Өлгий сум	
Оршин суугаа хаяг	Баян-Өлгий аймаг, Өлгий сум, 12-р баг, Жасыл бах 635	
Мэргэжил	үгүй	
Боловсрол	Бага боловсрол	
Эрхэлж буй ажил	хувиараа	

Хуучнаар аль аймаг, хошуу	Баян-Өлгий аймаг, Улаанхус сум
Алдар цол, гавъяа шагнал	үгүй
Холбоо барих гар утас, гэрийн болон ажлын утас	94335600 94492345
Шилжилт хөдөлгөөн (шилжиж суурьшсан хаяг)	

Тухайн хүний өвлөсөн биет бус өвийн мэдээлэл

Ангилал	Эх хэл болон аман Уламжлал, илэрхийллүүд	Ардын язгуур урлаг	Үндэсний уламжлалт зан үйл, ёслол, баяр наадам	Байгалийн болон сав ертөнцийн тухай мэдлэг, заншил, уламжлалт арга технологи	Ардын уламжлалт гар урлал	Бусад
Голлох өвийн төрөл			Наурызын баяр		Эсгий ширмэл урлал, Уламжлалт нэхэх, сүлжих урлал, Уламжлалт уран хатгамал, оёдлын урлал	
Ур чадвар (онц, сайн, дунд)			онц		онц	
Дагалдах өвийн төрөл						
Ур чадвар (онц, сайн, дунд)						

Өвийн тухай мэдээлэл

Өвийн холбогдолтой домог, хууч яриа, түүх

Өвөг дээдсээсээ сурч өвлөн уламжилан ирсэн. Наурызын баярын үеийн бүхий л үйл ажиллагаа, ёс заншилыг маш сайн эзэмшиж хойч үедээ өвлөн уламжлуулж байна. Наурызын шөл хийх арга, каз хийх арга гэх мэт. Мөн домбор тоглонгоо дуу дуулж наурызын баярыг улам хөгжөөнтэй болгож өгдөг.

Хэзээ, хэнээс сурсан (хэд дэх үеийн өвлөн уламжлагч)

Өвөг дээдсээсээ сурч өвлөн уламжилан ирсэн. Наурызын баярын үеийн бүхий л үйл ажиллагаа, ёс заншилыг маш сайн эзэмшиж хойч үедээ өвлөн уламжлуулж байна.

Холбогдох зан үйл (ямар байдал, ёс журмаар гүйцэтгэдэг)

Наурызын баяраар казах айл бүр хоол унд, идээ будаагаа элбэг дэлбэг бэлтгэж, айлд зочилж, дуулж хуурдан баярладаг. Мөн бие биендээ “Улыс он болсын ак мол болсын” буюу “Төр түвшин, түмэн олон амгалан байх болтугай” хэмээн ерөөн мэндэлдэг аж. Казах залуус, хүүхдүүд баярын өдрөөрөө үндэсний тоглоомоор наадаж, эрчүүд нь “Көкпар” буюу тулам булаалдана.

Тархац:

Казахстан улс, Монгол улс дотроо Улаанбаатар хот, Баян-Өлгий, Ховд, Сэлэнгэ аймгууд мөн Налайх дүүрэгт байдаг казахууд тэмдэглэдэг. Дэлхийн өнцөг буланд байдаг казахууд Наурыз баярыг заавал угтдаг.

Өвийн онцлог шинж (одоогийн байдал, хамгаалах арга зам)

Жил бүрийн энэ өдөр казах түмэн Наурызын баяраа тэмдэглэдэг. Казах хэлэнд “наурыз” гэдэг үг нь олон түмний баяр цэнгэл, байгаль дэлхий өвлийн нойрноос сэрэх, шинэ өдөр хэмээх утга агуулдаг байна. Тийм ч учраас энэ өдрийг жилийн эхэн гэж үзэн, цагаан сар, шинэ жилийн баяртай утга ижил баяр юм. Гуравдугаар сарын 21-22-нд шилжих шөнийн 03 цагаас эхлэн казах түмний баяр эхэлдэг аж. Мөн гуравдугаар сарын 22-нд өдөр шөнө тэнцэх өдөр тул Казах түмэн нарыг шүтэж, өглөө эртлэн мандах нарнаар бүтэн жилийнхээ өнгийг шинждэг байна.

Тухайн өвийн хамгаалалтын байдал

ЮНЕСКО-гийн түвшинд	
Үндэсний түвшинд	✓
Орон нутгийн түвшинд	

Бусад:**Хавсралт материалын тэмдэглэл:**

Бүртгэсэн:
Б.Елик
/ Овог, нэр/

/Музейн Бүртгэл мэдээллийн санч/
/Албан газар, албан тушаал/
/2020 оны 02 сарын 05-ны өдөр/

Байгууллага, сум, дүүрэг, аймаг, нийслэл, улсын нэгдсэн (доогуур зур) бүртгэл-мэдээллийн санд хадгалагдаж байгаа:

Д/д	Нэр төрөл	Тоо ширхэг	Хадгаламжийн дугаар
1	Гэрэл зураг	1	
2	Негатив хальс		
3	Дуу, дүрс бичлэгийн хуурцаг		
4	CD/DVD/BD		
5	Архив, ном, хэвлэлийн баримт		
6	Бусад		

Бүрдүүлэлт хийсэн:
Б.Елик
/ Овог, нэр/

/Музейн Бүртгэл мэдээллийн санч/
/Албан газар, албан тушаал/
/2020 оны 02 сарын 05-ны өдөр/

**МОНГОЛ УЛСЫН СОЁЛЫН БИЕТ БУС ӨВ,
ТҮҮНИЙГ ӨВЛӨН УЛАМЖЛАГЧИЙН БҮРТГЭЛ**

УБМС-ийн дугаар 13

Аймаг, Нийслэл Баян-Өлгий	БМС-ийн дугаар: 13
Сум, Дүүрэг Толбо сум	БМС-ийн дугаар: 13

Соёлын биет бус өвийн тухайн илэрхийллийн нэр: **Наурызын баяр**

Өвлөн уламжлагчийн мэдээлэл

Овог	Шыбарайгыр	
Эцэг(эх)-ийн нэр	Семби	
Өөрийн нэр	Сансызбай	
Хүйс	Эрэгтэй	
Яс үндэс	Казах	
Төрсөн он сар өдөр	1938.02.10	
РД	Бй38021013	
Үндсэн захиргаа	Толбо сум	
Оршин суугаа хаяг	2-р баг	
Мэргэжил	Нябо	
Боловсрол	Дээд	
Эрхэлж буй ажил	Тэтгвэрт	

Хуучнаар аль аймаг, хошуу	Ховд аймаг саруул гүний хошуун
Алдар цол, гавъяа шагнал	Алтан гадас, Хөдөлмөрийн гавъяаны улаан тугийн одон
Холбоо барих гар утас, гэрийн болон ажлын утас	93151947

Шилжилт хөдөлгөөн (шилжиж суурьшсан хаяг)	Үгүй
--	------

Тухайн хүний өвлөсөн биет бус өвийн мэдээлэл

Ангилал	Эх хэл болон аман Уламжлал, илэрхийллүүд	Ардын язгуур урлаг	Үндэсний уламжлалт зан үйл, ёслол, баяр наадам	Байгалийн болон сав ертөнцийн тухай мэдлэг, заншил, уламжлалт арга технологи	Ардын уламжлалт гар урлал	Бусад
Голлох өвийн төрөл	+					
Ур чадвар (онц, сайн, дунд)	сайн					
Дагалдах өвийн төрөл						
Ур чадвар (онц, сайн, дунд)						

Өвийн тухай мэдээлэл

<p>Өвийн холбогдолтой домог, хууч яриа, түүх</p> <p align="center">Үгүй</p>
<p>Хэзээ, хэнээс сурсан (хэд дэх үеийн өвлөн уламжлагч)</p> <p>Эрт дээр үеээс казах түмэн ерөөл магтаал, шүлэг зохиож найр Наурызын баярт тухайн газар дэр уран гоё үгээр ерөөл магтаал хэлэх заншилтай уг ёс одоо хүртэл уламжлагдаж байгаа</p>
<p>Холбогдох зан үйл (ямар байдал, ёс журмаар гүйцэтгэдэг)</p> <p>Казах түмэн ямар нэгэн баяр наадам эхлэхээс өмнө заавал ерөөл магтаал хэлж эхэлдэг.</p>
<p>Тархац:</p> <p>Ард иргэдийн дунд өргөнөөр тархасан өв.</p>

Өвийн онцлог шинж (одоогийн байдал, хамгаалах арга зам)

Уг өвийг залуу хойш үед үлдээхийн тулд хүүхэд залуучуудын дунд ерөөл магтаалын тэмцээн зохион байгуулдаг

Тухайн өвийн хамгаалалтын байдал

ЮНЕСКО-гийн түвшинд	
Үндэсний түвшинд	+
Орон нутгийн түвшинд	

Бусад:

Үгүй

Хавсралт материалын тэмдэглэл:

1. Видео
2. Фото зураг

Бүртгэсэн:

Т.Берикбол
/ Овог, нэр/

Толбо сумын СТ-ийн эрхлэгч
/Албан газар, албан тушаал/

/2019 оны 12 сарын 20-ны өдөр/

**МОНГОЛ УЛСЫН СОЁЛЫН БИЕТ БУС ӨВ,
ТҮҮНИЙГ ӨВЛӨН УЛАМЖЛАГЧИЙН БҮРТГЭЛ**

УБМС-ийн дугаар _____

Аймаг, Нийслэл	БМС-ийн дугаар:
Сум, Дүүрэг	БМС-ийн дугаар:

Соёлын биет бус өвийн тухайн илэрхийллийн нэр Эсгий ширмэл урлал, Уламжлалт хээ угалз,
Уламжлалт уран хатгамал, оёдлын урлал

Өвлөн уламжлагчийн мэдээлэл

Овог		
Эцэг(эх)-ийн нэр	Хабий	
Өөрийн нэр	Манатхан	
Хүйс	Эм	
Яс үндэс	Казах	
Төрсөн он сар өдөр	1975.03.08	
РД	БА75030821	
Үндсэн захиргаа	Баян-Өлгий, Буянт сум	
Оршин суугаа хаяг	Баян-Өлгий аймаг, Буянт сум, 4-р баг	
Мэргэжил	Багш	
Боловсрол	Дээд	
Эрхэлж буй ажил	Буянт сумын ЕБС-ийн багш	

Хуучнаар аль аймаг, хошуу	Баян-Өлгий аймаг, Буянт сум
Алдар цол, гавъяа шагнал	үгүй
Холбоо барих гар утас, гэрийн болон ажлын утас	99410417
Шилжилт хөдөлгөөн (шилжиж суурьшсан хаяг)	

Тухайн хүний өвлөсөн биет бус өвийн мэдээлэл

Ангилал	Эх хэл болон аман Уламжлал, илэрхийллүүд	Ардын язгуур урлаг	Үндэсний уламжлалт зан үйл, ёслол, баяр наадам	Байгалийн болон сав ертөнцийн тухай мэдлэг, заншил, уламжлалт арга технологи	Ардын уламжлалт гар урлал	Бусад
Голлох өвийн төрөл			Наурызын баяр онц			
Ур чадвар (онц, сайн, дунд)						
Дагалдах өвийн төрөл						
Ур чадвар (онц, сайн, дунд)						

Өвийн тухай мэдээлэл

Өвийн холбогдолтой домог, хууч яриа, түүх

Өвөг дээдсээсээ сурч өвлөн уламжилан ирсэн. Наурызын баярын үеийн бүхий л үйл ажиллагаа, ёс заншилыг маш сайн эзэмшиж хойч үедээ өвлөн уламжлуулж байна. Наурызын шөл хийх арга, каз хийх арга гэх мэт. Мөн домбор тоглонгоо дуу дуулж наурызын баярыг улам хөгжөөнтэй болгож өгдөг.

Хэзээ, хэнээс сурсан (хэд дэх үеийн өвлөн уламжлагч)

Өвөг дээдсээсээ сурч өвлөн уламжилан ирсэн. Наурызын баярын үеийн бүхий л үйл ажиллагаа, ёс заншилыг маш сайн эзэмшиж хойч үедээ өвлөн уламжлуулж байна.

Холбогдох зан үйл (ямар байдал, ёс журмаар гүйцэтгэдэг)

Наурызын баяраар казах айл бүр хоол унд, идээ будаагаа элбэг дэлбэг бэлтгэж, айлд зочилж, дуулж хуурдан баярладаг. Мөн бие биендээ “Улыс он болсын ак мол болсын” буюу “Төр түвшин, түмэн олон амгалан байх болтугай” хэмээн ерөөн мэндэлдэг.

Тархац:

Казахстан улс, Монгол улс дотроо Улаанбаатар хот, Баян-Өлгий, Ховд, Сэлэнгэ аймгууд мөн Налайх дүүрэгт байдаг казахууд тэмдэглэдэг. Дэлхийн өнцөг буланд байдаг казахууд Наурыз баярыг заавал угтдаг.

Өвийн онцлог шинж (одоогийн байдал, хамгаалах арга зам)

Жил бүрийн энэ өдөр казах түмэн Наурызын баяраа тэмдэглэдэг. Казах хэлэнд “наурыз” гэдэг үг нь олон түмний баяр цэнгэл, байгаль дэлхий өвлийн нойрноос сэрэх, шинэ өдөр хэмээх утга агуулдаг байна. Тийм ч учраас энэ өдрийг жилийн эхэн гэж үзэн, цагаан сар, шинэ жилийн баяртай утга ижил баяр юм. Гуравдугаар сарын 21-22-нд шилжих шөнийн 03 цагаас эхлэн казах түмний баяр эхэлдэг аж. Мөн гуравдугаар сарын 22-нд өдөр шөнө тэнцэх өдөр тул Казах түмэн нарыг шүтэж, өглөө эртлэн мандах нарнаар бүтэн жилийнхээ өнгийг шинждэг байна.

Тухайн өвийн хамгаалалтын байдал

ЮНЕСКО-гийн түвшинд	
Үндэсний түвшинд	✓
Орон нутгийн түвшинд	

Бусад:**Хавсралт материалын тэмдэглэл:****Бүртгэсэн:**

/Б.Елик /
/ Овог, нэр/

/ Музейн Бүртгэл мэдээллийн санч/
/Албан газар, албан тушаал/

/2020 оны 02 сарын 05-ны өдөр/

Байгууллага, сум, дүүрэг, аймаг, нийслэл, улсын нэгдсэн (доогуур зур) бүртгэл-мэдээллийн санд хадгалагдаж байгаа:

Д/д	Нэр төрөл	Тоо ширхэг	Хадгаламжийн дугаар
1	Гэрэл зураг	1	

2	Негатив хальс		
3	Дуу, дүрс бичлэгийн хуурцаг		
4	CD/DVD/BD		
5	Архив, ном, хэвлэлийн баримт		
6	Бусад		

Бүртгэсэн:

/Б.Елик /
/ Овог, нэр/

/ Музейн Бүртгэл мэдээллийн санч/
/Албан газар, албан тушаал/

/2020 оны 02 сарын 23-ны өдөр/

**МОНГОЛ УЛСЫН СОЁЛЫН БИЕТ БУС ӨВ,
ТҮҮНИЙГ ӨВЛӨН УЛАМЖЛАГЧИЙН БҮРТГЭЛ**

УБМС-ийн дугаар _____

Аймаг, Нийслэл	БМС-ийн дугаар:
Сум, Дүүрэг	БМС-ийн дугаар:

Соёлын биет бус өвийн тухайн илэрхийллийн нэр Эсгий ширмэл урлал, Уламжлалт хээ угалз,
Уламжлалт уран хатгамал, оёдлын урлал

Өвлөн уламжлагчийн мэдээлэл

Овог		
Эцэг(эх)-ийн нэр	Хажнаби	
Өөрийн нэр	Наурызхан	
Хүйс	Эр	
Яс үндэс	Казах	
Төрсөн он сар өдөр	1992.03.23	
РД	БЮ92032310	
Үндсэн захиргаа	Баян-Өлгий, Бугат сум	
Оршин суугаа хаяг	Баян-Өлгий аймаг, Бугат сум, 3-р баг	
Мэргэжил	Эрх зүйч	
Боловсрол	Дээд	
Эрхэлж буй ажил	Малчин	

Хуучнаар аль аймаг, хошуу	Баян-Өлгий аймаг, Бугат сум
Алдар цол, гавъяа шагнал	үгүй
Холбоо барих гар утас, гэрийн болон ажлын утас	99420601, 88460323
Шилжилт хөдөлгөөн (шилжиж суурьшсан хаяг)	

Тухайн хүний өвлөсөн биет бус өвийн мэдээлэл

Ангилал	Эх хэл болон аман Уламжлал, илэрхийллүүд	Ардын язгуур урлаг	Үндэсний уламжлалт зан үйл, ёслол, баяр наадам	Байгалийн болон сав ертөнцийн тухай мэдлэг, заншил, уламжлалт арга технологи	Ардын уламжлалт гар урлал	Бусад
Голлох өвийн төрөл			Наурызын баяр онц			
Ур чадвар (онц, сайн, дунд)						
Дагалдах өвийн төрөл						
Ур чадвар (онц, сайн, дунд)						

Өвийн тухай мэдээлэл

Өвийн холбогдолтой домог, хууч яриа, түүх

Өвөг дээдсээсээ сурч өвлөн уламжилан ирсэн. Наурызын баярын үеийн бүхий л үйл ажиллагаа, ёс заншилыг маш сайн эзэмшиж хойч үедээ өвлөн уламжлуулж байна. Мөн домбор тоглонгоо дуу дуулж наурызын баярыг улам хөгжөөнтэй болгож өгдөг.

Хэзээ, хэнээс сурсан (хэд дэх үеийн өвлөн уламжлагч)

Өвөг дээдсээсээ сурч өвлөн уламжилан ирсэн. Наурызын баярын үеийн бүхий л үйл ажиллагаа, ёс заншилыг маш сайн эзэмшиж хойч үедээ өвлөн уламжлуулж байна.

Холбогдох зан үйл (ямар байдал, ёс журмаар гүйцэтгэдэг)

Наурызын баяраар казах айл бүр хоол унд, идээ будаагаа элбэг дэлбэг бэлтгэж, айлд зочилж, дуулж хуурдан баярладаг. Мөн бие биендээ “Улыс он болсын ак мол болсын” буюу “Төр түвшин, түмэн олон амгалан байх болтугай” хэмээн ерөөн мэндэлдэг.

Тархац:

Казахстан улс, Монгол улс дотроо Улаанбаатар хот, Баян-Өлгий, Ховд, Сэлэнгэ аймгууд мөн Налайх дүүрэгт байдаг казахууд тэмдэглэдэг. Дэлхийн өнцөг буланд байдаг казахууд Наурыз баярыг заавал угтдаг.

Өвийн онцлог шинж (одоогийн байдал, хамгаалах арга зам)

Жил бүрийн энэ өдөр казах түмэн Наурызын баяраа тэмдэглэдэг. Казах хэлэнд “наурыз” гэдэг үг нь олон түмний баяр цэнгэл, байгаль дэлхий өвлийн нойрноос сэрэх, шинэ өдөр хэмээх утга агуулдаг байна. Тийм ч учраас энэ өдрийг жилийн эхэн гэж үзэн, цагаан сар, шинэ жилийн баяртай утга ижил баяр юм. Гуравдугаар сарын 21-22-нд шилжих шөнийн 03 цагаас эхлэн казах түмний баяр эхэлдэг аж. Мөн гуравдугаар сарын 22-нд өдөр шөнө тэнцэх өдөр тул Казах түмэн нарыг шүтэж, өглөө эртлэн мандах нарнаар бүтэн жилийнхээ өнгийг шинждэг байна.

Тухайн өвийн хамгаалалтын байдал

ЮНЕСКО-гийн түвшинд	
Үндэсний түвшинд	✓
Орон нутгийн түвшинд	

Бусад:**Хавсралт материалын тэмдэглэл:****Бүртгэсэн:**

Б.Елик
/ Овог, нэр/

Музейн Бүртгэл мэдээллийн санч
/Албан газар, албан тушаал/

/2020 оны 02 сарын 05-ны өдөр/

Байгууллага, сум, дүүрэг, аймаг, нийслэл, улсын нэгдсэн (доогуур зур) бүртгэл-мэдээллийн санд хадгалагдаж байгаа:

Д/д	Нэр төрөл	Тоо ширхэг	Хадгаламжийн дугаар
1	Гэрэл зураг	1	
2	Негатив хальс		
3	Дуу, дүрс бичлэгийн хуурцаг		
4	CD/DVD/BD		
5	Архив, ном, хэвлэлийн баримт		
6	Бусад		

Бүртгэсэн:

Б.Елик
/ Овог, нэр/

Музейн Бүртгэл мэдээллийн санч
/Албан газар, албан тушаал/

/2020 оны 02 сарын 23-ны өдөр/

**МОНГОЛ УЛСЫН СОЁЛЫН БИЕТ БУС ӨВ,
ТҮҮНИЙГ ӨВЛӨН УЛАМЖЛАГЧИЙН БҮРТГЭЛ**

УБМС-ийн дугаар _____

Аймаг, Нийслэл	БМС-ийн дугаар:
Сум, Дүүрэг	БМС-ийн дугаар:003

Соёлын биет бус өвийн тухайн илэрхийллийн нэр

Өвлөн уламжлагчийн мэдээлэл

Овог	Ители	
Эцэг(эх)-ийн нэр	Түсел	
Өөрийн нэр	Какият	
Хүйс	Эрэгтэй	
Яс үндэс	Казак	
Төрсөн он сар өдөр	1946	
РД	Б346070433	
Үндсэн захиргаа	Ногооннуур сум	
Оршин суугаа хаяг	Ямат баг улаан чулуу	
Мэргэжил	Тракторчин	
Боловсрол	Бүрэн дунд	
Эрхэлж буй ажил	Тэтгэвэр	

Хуучнаар аль аймаг, хошуу	Ховд аймаг
Алдар цол, гавъяа шагнал	Яамны жуух бичиг, \Аварга адуучин\ Аймгийн 70-жилийн ойн медаль Ардын хувьсгалын 70,80,90 жилийн ойн медаль
Холбоо барих гар утас, гэрийн болон ажлын утас	98426272,91429559

Шилжилт хөдөлгөөн (шилжиж суурьшсан хаяг)	
--	--

Тухайн хүний өвлөсөн биет бус өвийн мэдээлэл

Ангилал	Эх хэл болон аман Уламжлал, илэрхийллүүд	Ардын язгуур урлаг	Үндэсний уламжлалт зан үйл, ёслол, баяр наадам	Байгалийн болон сав ертөнцийн тухай мэдлэг, заншил, уламжлалт арга технологи	Ардын уламжлалт гар урлал	Бусад
Голлох өвийн төрөл				Бүргэд		
Ур чадвар (онц, сайн, дунд)				онц		
Дагалдах өвийн төрөл						
Ур чадвар (онц, сайн, дунд)						

Өвийн тухай мэдээлэл

<p>Өвийн холбогдолтой домог, хууч яриа, түүх</p> <p>Авилхайр, Жангүдей, Авил, Набидолда, Бодаубай, Минайхан, Каби г.м олон бүргэдчин хүмүүсээс сурсан.Тэдэнтэй хамт явж байгаад бүргэдчин болсон.2000 оноос аймгийн бүргэдчдийн нийгэмлэгт гишүүнээр элсэж үнэмлэхтэй болсон.Олон шагнал урамшуулал авсан.</p>
<p>Хэзээ, хэнээс сурсан (хэд дэх үеийн өвлөн уламжлагч)</p> <p>1985 оноос эхлэн бүргэдчин болсон.</p>
<p>Холбогдох зан үйл (ямар байдал, ёс журмаар гүйцэтгэдэг)</p> <p>Казак ардын уламжлалт ёс заншил</p>
<p>Тархац:</p> <p>Эрт үед казак ардын өрх болох Типей гэдэг занууд бурханаас\худай аллалзалги</p>

Өвийн онцлог шинж (одоогийн байдал, хамгаалах арга зам)

Зугаалга маягтай

Тухайн өвийн хамгаалалтын байдал

ЮНЕСКО-гийн түвшинд

Үндэсний түвшинд

Маш сайн

Орон нутгийн түвшинд

Бусад:**Хавсралт материалын тэмдэглэл:****Бүртгэсэн:**М. Ахмарал
*/ Овог, нэр/*ОНС-ийн өвийн ажилтан
*/Албан газар, албан тушаал/
/2020 оны 02 сарын 23-ны өдөр/***Байгууллага, сум, дүүрэг, аймаг, нийслэл, улсын нэгдсэн (доогуур зур) бүртгэл-мэдээллийн санд хадгалагдаж байгаа:**

Д/д	Нэр төрөл	Тоо ширхэг	Хадгаламжийн дугаар
1	Гэрэл зураг	1	
2	Негатив хальс		
3	Дуу, дүрс бичлэгийн хуурцаг		
4	CD/DVD/BD		
5	Архив, ном, хэвлэлийн баримт		
6	Бусад		

Бүрдүүлэлт хийсэн:М. Ахмарал
*/ Овог, нэр/*ОНС-ийн өвийн ажилтан
*/Албан газар, албан тушаал/
/2020 оны 02 сарын 23-ны өдөр/*Боловсрол, соёл, шинжлэх ухааны сайдын
2010 оны ... дугаар тушаалын ... хавсралт

МОНГОЛ УЛСЫН СОЁЛЫН БИЕТ БУС ӨВ,
ТҮҮНИЙГ ӨВЛӨН УЛАМЖЛАГЧИЙН БҮРТГЭЛ

УБМС-ийн дугаар _____

Аймаг, Нийслэл	БМС-ийн дугаар:
Сум, Дүүрэг	БМС-ийн дугаар:001

Соёлын биет бус өвийн тухайн илэрхийллийн нэр

Өвлөн уламжлагчийн мэдээлэл

Овог	Ители	
Эцэг(эх)-ийн нэр	Өмирзах	
Өөрийн нэр	Муратхан	
Хүйс	Эрэгтэй	
Яс үндэс	Казак	
Төрсөн он сар өдөр	1982.06.22	
РД	Б382062263	
Үндсэн захиргаа	Ногооннуур сум	
Оршин суугаа хаяг	Улаанчулуу	
Мэргэжил	Үгүй	
Боловсрол	Бүрэн дунд	
Эрхэлж буй ажил	Үгүй	

Хуучнаар аль аймаг, хошуу	
Алдар цол, гавъяа шагнал	
Холбоо барих гар утас, гэрийн болон ажлын утас	88425052
Шилжилт хөдөлгөөн (шилжиж суурьшсан хаяг)	

Тухайн хүний өвлөсөн биет бус өвийн мэдээлэл

Ангилал	Эх хэл болон аман Уламжлал, илэрхийллүүд	Ардын язгуур урлаг	Үндэсний уламжлалт зан үйл, ёслол, баяр наадам	Байгалийн болон сав ертөнцийн тухай мэдлэг, заншил, уламжлалт арга технологи	Ардын уламжлалт гар урлал	Бусад
Голлох өвийн төрөл	Харилцаа дуу					
Ур чадвар (онц, сайн, дунд)	онц					
Дагалдах өвийн төрөл						
Ур чадвар (онц, сайн, дунд)						

Өвийн тухай мэдээлэл

Өвийн холбогдолтой домог, хууч яриа, түүх Удам дамжсан	
Хэзээ, хэнээс сурсан (хэд дэх үеийн өвлөн уламжлагч) 3-үе дамжсан өв уламжлагч	
Холбогдох зан үйл (ямар байдал, ёс журмаар гүйцэтгэдэг) Хоёр хүн хоорондоо харилцаж дуулдаг	
Тархац: Маш сайн	
Өвийн онцлог шинж (одоогийн байдал, хамгаалах арга зам) Казак ардын уламжлалт соёл	
Тухайн өвийн хамгаалалтын байдал	
ЮНЕСКО-гийн түвшинд	

Үндэсний түвшинд	
Орон нутгийн түвшинд	Маш сайн
Бусад:	
Хавсралт материалын тэмдэглэл:	

Бүрдүүлэлт хийсэн:

М. Ахмарал
/ Овог, нэр/

ОНС-ийн өвийн ажилтан
/Албан газар, албан тушаал/
/2020 оны 02 сарын 23-ны өдөр/

Байгууллага, сум, дүүрэг, аймаг, нийслэл, улсын нэгдсэн (доогуур зур) бүртгэл-мэдээллийн санд хадгалагдаж байгаа:

Д/д	Нэр төрөл	Тоо ширхэг	Хадгаламжийн дугаар
1	Гэрэл зураг	1	
2	Негатив хальс		
3	Дуу, дүрс бичлэгийн хуурцаг		
4	CD/DVD/BD		
5	Архив, ном, хэвлэлийн баримт		
6	Бусад		

Бүрдүүлэлт хийсэн:

М. Ахмарал
/ Овог, нэр/

ОНС-ийн өвийн ажилтан
/Албан газар, албан тушаал/
/2020 оны 02 сарын 23-ны өдөр/

Боловсрол, соёл, шинжлэх ухааны сайдын
2022 оны ... дугаар тушаалын ... хавсралт

**МОНГОЛ УЛСЫН СОЁЛЫН БИЕТ БУС ӨВ,
ТҮҮНИЙГ ӨВЛӨН УЛАМЖЛАГЧИЙН БҮРТГЭЛ**

УБМС-ийн дугаар _____

Аймаг, Нийслэл Баян-Өлгий	БМС-ийн дугаар:
Сум, Дүүрэг Буянт сум	БМС-ийн дугаар:

Соёлын биет бус өвийн тухайн илэрхийллийн нэр

_____ **Наурыз** _____

Өвлөн уламжлагчийн мэдээлэл

Овог	Ожих
Эцэг(эх)-ийн нэр	Ботаж
Өөрийн нэр	Хажав
Хүйс	Эрэгтэй
Яс үндэс	Казах
Төрсөн он сар өдөр	1946.07.11
РД	БЕ46071111
Үндсэн захиргаа	БӨ буянт
Оршин суугаа хаяг	4-р баг
Мэргэжил	Барилгачин
Боловсрол	Дунд
Эрхэлж буй ажил	Тэтгэвэрт

Хуучнаар аль аймаг, хошуу	БӨ Нармандах нэгдэл
Алдар цол, гавьяа шагнал	Улсын тэргүүний ардын авъяастан, Алтан гадас, Хөдөлмөрийн хүндэт медаль Ойн медалууд
Холбоо барих гар утас, гэрийн болон ажлын утас	94988041
Шилжилт хөдөлгөөн (шилжиж суурьшсан хаяг)	Үгүй байнгийн

Тухайн хүний өвлөсөн биет бус өвийн мэдээлэл

Ангилал	Эх хэл болон аман Уламжлал, илэрхийллүүд	Ардын язгуур урлаг	Үндэсний уламжлалт зан үйл,	Байгалийн болон сав ертөнцийн тухай мэдлэг,	Ардын уламжлалт гар урлал	Бусад
----------------	--	--------------------	-----------------------------	---	---------------------------	-------

			ёслол, баяр наадам	заншил, уламжлалт арга технологи		
Голлох өвийн төрөл	-	-	-			
Ур чадвар (онц, сайн, дунд)	Онц	Онц	Онц	Сайн		
Дагалдах өвийн төрөл						
Ур чадвар (онц, сайн, дунд)	Онц	Онц	Онц	Сайн		

Өвийн тухай мэдээлэл

<p>Өвийн холбогдолтой домог, хууч яриа, түүх Наурыз баяр нь дээр үеэс уламжлагдаж ирсэн хаврын баяр буюу цагаан сарын баяр өвөг дээдсээс уламжлагдаж ирсэн золгох хүндэлэх ёс</p>
<p>Хэзээ, хэнээс сурсан (хэд дэх үеийн өвлөн уламжлагч) Өвөг дээдсээс үе дамжиж ирсэн</p>
<p>Холбогдох зан үйл (ямар байдал, ёс журмаар гүйцэтгэдэг) Наурызын баяраар хар идээ хүртэхгүй муудалцсан нэгэндээ гомдолоо тайлж идээ будаагаа хүртэцгээж тоглоом наадгай дуу бүжигээ хийдэг.</p>
<p>Тархац: Мусалман шашины болон турк туурагтан монголын болон дэлхийд амьдардаг иргэд тэмдэглэдэг заншилтай</p>

Өвийн онцлог шинж (одоогийн байдал, хамгаалах арга зам)
Уламжлалт ёс заншилаа түгээн дэлгэрүүлэх хойч үедээ ёс заншилаа өвлүүлж үлдээх төр засаг анхаарч дэлхийн ЮНЕСКО гийн бүртгэлд оруулах

Тухайн өвийн хамгаалалтын байдал

ЮНЕСКО-гийн түвшинд

Үндэсний түвшинд

Орон нутгийн түвшинд

Бусад:

Хавсралт материалын тэмдэглэл:

2022.03.23 ны өдөр өндөр настан Хажаяев гуайгаас өөрийн биеээр тэмдэглэн авсан болно.

Бүртгэсэн:

Д.Бадел
/Овог, нэр/

/Соёлын төвийн өвмйн ажилтан/
/Албан газар, албан тушаал/

/2022 оны 03 сарын 23 -ны өдөр/

Байгууллага, сум, дүүрэг, аймаг, нийслэл, улсын нэгдсэн (доогуур зур) бүртгэл-мэдээллийн санд хадгалагдаж байгаа:

Д/д	Нэр төрөл	Тоо ширхэг	Хадгаламжийн дугаар
1	Гэрэл зураг	1	
2	Негатив хальс		
3	Дуу, дүрс бичлэгийн хуурцаг	1	Аймгийн радиогийн алтан сан хөмрөгт
4	CD/DVD/BD		
5	Архив, ном, хэвлэлийн баримт		
6	Бусад		

Бүртгэсэн:

Д.Бадел
/Овог, нэр/

*/Соёлын төвийн өвмйн ажилтан/
/Албан газар, албан тушаал/*

/2022 оны 03 сарын 23 -ны өдөр/

**МОНГОЛ УЛСЫН СОЁЛЫН БИЕТ БУС ӨВ,
ТҮҮНИЙГ ӨВЛӨН УЛАМЖЛАГЧИЙН БҮРТГЭЛ**

УБМС-ийн дугаар _____

Аймаг, Нийслэл	БМС-ийн дугаар:
Сум, Дүүрэг	БМС-ийн дугаар:015

Соёлын биет бус өвийн тухайн илэрхийллийн нэр

Өвлөн уламжлагчийн мэдээлэл

Овог	Ожых	
Эцэг(эх)-ийн нэр	Көкөк	
Өөрийн нэр	Хазира	
Хүйс	эм	
Яс үндэс	казак	
Төрсөн он сар өдөр	1976.07.10	
РД	Б376071013	
Үндсэн захиргаа	Ногооннуур сум	
Оршин суугаа хаяг	Хызыл хайын	
Мэргэжил	үгүй	
Боловсрол	Бүрэн дунд	
Эрхэлж буй ажил	Хувийн бизнэс	

Хуучнаар аль аймаг, хошуу	
Алдар цол, гавъяа шагнал	2018 он СББӨ-ийн Их наадмын Улаанбаатар хотод зохион байгуулсан 3-р шатны уралдаанд амжилттай оролцож тусгай байр мөн СББӨ ийн Үндсэний төвийн хүндэт тэмдэгээр тус тус шагнагдсан.

Холбоо барих гар утас, гэрийн болон ажлын утас	85155108
Шилжилт хөдөлгөөн (шилжиж суурьшсан хаяг)	

Тухайн хүний өвлөсөн биет бус өвийн мэдээлэл

Ангилал	Эх хэл болон аман Уламжлал, илэрхийллүүд	Ардын язгуур урлаг	Үндэсний уламжлалт зан үйл, ёслол, баяр наадам	Байгалийн болон сав ертөнцийн тухай мэдлэг, заншил, уламжлалт арга технологи	Ардын уламжлалт гар урлал	Бусад
Голлох өвийн төрөл					Казак үндэсний эсгий гэрийн тоноглол	
Ур чадвар (онц, сайн, дунд)					онц	
Дагалдах өвийн төрөл						
Ур чадвар (онц, сайн, дунд)						

Өвийн тухай мэдээлэл

<p>Өвийн холбогдолтой домог, хууч яриа, түүх 20иод жилийн өмнө бие дааж сурч эхэлсэн,жилд 1-2 хүртэл эсгий гэрийг тоноглодог</p>
<p>Хэзээ, хэнээс сурсан (хэд дэх үеийн өвлөн уламжлагч) Ээж Күлимханаас сурч эхэлсэн.Одоо 2 дахь үеийн уламжлагч</p>
<p>Холбогдох зан үйл (ямар байдал, ёс журмаар гүйцэтгэдэг) Дан малын ноос ноолуур гаралтай бүтээгдэхүүнээр хийдэг</p>

Тархац: Өв уламжлагдсан казак түмний давтагдашгүй зан үйл	
Өвийн онцлог шинж (одоогийн байдал, хамгаалах арга зам) Казак үндэсний ёс заншил, өөр үндэстэн ястанд байдаггүйгээрээ ялгаатай бас онцлогтой	
Тухайн өвийн хамгаалалтын байдал	
ЮНЕСКО-гийн түвшинд	
Үндэсний түвшинд	+
Орон нутгийн түвшинд	
Бусад:	
Хавсралт материалын тэмдэглэл:	

Байгууллага, сум, дүүрэг, аймаг, нийслэл, улсын нэгдсэн (доогуур зур) бүртгэл-мэдээллийн санд хадгалагдаж байгаа:

Д/д	Нэр төрөл	Тоо ширхэг	Хадгаламжийн дугаар
1	Гэрэл зураг	1	
2	Негатив хальс		
3	Дуу, дүрс бичлэгийн хуурцаг		
4	CD/DVD/BD		
5	Архив, ном, хэвлэлийн баримт		
6	Бусад		

Бүрдүүлэлт хийсэн:

Бүрдүүлэлт хийсэн:

М. Ахмарал
/ Овог, нэр/

ОНС-ийн өвийн ажилтан
/Албан газар, албан тушаал/
/2020 оны 02 сарын 23-ны өдөр/

**МОНГОЛ УЛСЫН СОЁЛЫН БИЕТ БУС ӨВ,
ТҮҮНИЙГ ӨВЛӨН УЛАМЖЛАГЧИЙН БҮРТГЭЛ**

УБМС-ийн дугаар: 23

Аймаг, Нийслэл Баян-Өлгий	БМС-ийн дугаар: 23
Сум, Дүүрэг Баяннуур сум	БМС-ийн дугаар: 23

Соёлын биет бус өвийн тухайн илэрхийллийн нэр: Наурызын баярыг өвлөн уламжлагч
Өвлөн уламжлагчийн мэдээлэл

Овог	Жадикбайхара	
Эцэг(эх)-ийн нэр	Шаметай	
Өөрийн нэр	Атиби	
Хүйс	Эм	
Яс үндэс	Казак	
Төрсөн он сар өдөр	1954. 12. 15	
РД	БВ54121505	
Үндсэн захиргаа	Баяннуур сум	
Оршин суугаа хаяг	Баяннуур сум 3-р баг	
Мэргэжил	Үгүй	
Боловсрол	Дунд	
Эрхэлж буй ажил	Тэтгэвэртэн	

Хуучнаар аль аймаг, хошуу	Баян-Өлгий Баяннуур сум
Алдар цол, гавъяа шагнал	Үгүй

Холбоо барих гар утас, гэрийн болон ажлын утас	95159995
Шилжилт хөдөлгөөн (шилжиж суурьшсан хаяг)	Үгүй

Тухайн хүний өвлөсөн биет бус өвийн мэдээлэл

Ангилал	Эх хэл болон аман Уламжлал, илэрхийллүүд	Ардын язгуур урлаг	Үндэсний уламжлалт зан үйл, ёслол, баяр наадам	Байгалийн болон сав ертөнцийн тухай мэдлэг, заншил, уламжлалт арга технологи	Ардын уламжлалт гар урлал	Бусад
Голлох өвийн төрөл			+			
Ур чадвар (онц, сайн, дунд)			онц			
Дагалдах өвийн төрөл						
Ур чадвар (онц, сайн, дунд)						

Өвийн тухай мэдээлэл

Өвийн холбогдолтой домог, хууч яриа, түүх Наурызын баяр нь казак түмний үндэсний баяр буюу өдөр шөнө тэнцдэг баяр юм.

Хэзээ, хэнээс сурсан (хэд дэх үеийн өвлөн уламжлагч) Өвөг дээдсээс үе дамжиж ирсэн казак түмний үндэсний баяр.

Холбогдох зан үйл (ямар байдал, ёс журмаар гүйцэтгэдэг) Наурызын баяраар казакын ард түмэн айл хэсэж “Наурыз көже”-гээ ууж, үндэсний тоглоом “Кыз куар” “Көкпар”-ыг тоглож наадгай дуу бүжигээ хийдэг.

Тархац: Дэлхийн өнцөг булан бүрт байгаа нийт казак ард түмэнд тархсан.

Өвийн онцлог шинж (одоогийн байдал, хамгаалах арга зам) Уламжлалт ёс заншилаа түгээн дэлгэрүүлэх, хойч үеийн үр хүүхдүүдэд ёс заншилаа өвлүүлэхэд оршино.

Тухайн өвийн хамгаалалтын байдал

ЮНЕСКО-гийн түвшинд	
Үндэсний түвшинд	
Орон нутгийн түвшинд	+

Бусад:

Хавсралт материалын тэмдэглэл:

Байгууллага, сум, дүүрэг, аймаг, нийслэл, улсын нэгдсэн (доогуур зур) бүртгэл-мэдээллийн санд хадгалагдаж байгаа:

Д/д	Нэр төрөл	Тоо ширхэг	Хадгаламжийн дугаар
1	Гэрэл зураг	1 ширхэг	
2	Негатив хальс		
3	Дуу, дүрс бичлэгийн хуурцаг		
4	CD/DVD/BD		
5	Архив, ном, хэвлэлийн баримт		
6	Бусад		

Бүрдүүлэлт хийсэн:

Сураган Нурболат.
/ Овог, нэр/

/Соёлын төв ОНСТ-ийн ажилтан/
/Албан газар, албан тушаал/

/2022 оны 03 сарын 23-

ны өдөр/

Боловсрол, соёл, шинжлэх ухааны сайдын
2010 оны 541 дугаар тушаалын гуравдугаар хавсралт

**МОНГОЛ УЛСЫН СОЁЛЫН БИЕТ БУС ӨВ,
ТҮҮНИЙГ ӨВЛӨН УЛАМЖЛАГЧИЙН БҮРТГЭЛ**

УБМС-ийн дугаар: 24

Аймаг, Нийслэл Баян-Өлгий	БМС-ийн дугаар: 24
Сум, Дүүрэг Баяннуур сум	БМС-ийн дугаар: 24

**Соёлын биет бус өвийн тухайн илэрхийллийн нэр: Наурызын баярыг өвлөн уламжлагч
Өвлөн уламжлагчийн мэдээлэл**

Овог	Шыбарайгыр дүзик	
Эцэг(эх)-ийн нэр	Азирахмет	
Өөрийн нэр	Хадиша	
Хүйс	Эм	
Яс үндэс	Казак	
Төрсөн он сар өдөр	1962. 08. 25	
РД	БВ62082504	
Үндсэн захиргаа	Баяннуур сум	

		
Оршин суугаа хаяг	Баяннуур сум 5-р баг	
Мэргэжил	Багш	
Боловсрол	Дээд	
Эрхэлж буй ажил	Тэтгэвэртэн	

Хуучнаар аль аймаг, хошуу	Баян-Өлгий Баяннуур сум
Алдар цол, гавъяа шагнал	Үгүй
Холбоо барих гар утас, гэрийн болон ажлын утас	99335218
Шилжилт хөдөлгөөн (шилжиж суурьшсан хаяг)	Үгүй

Тухайн хүний өвлөсөн биет бус өвийн мэдээлэл

Ангилал	Эх хэл болон аман Уламжлал, илэрхийллүүд	Ардын язгуур урлаг	Үндэсний уламжлалт зан үйл, ёслол, баяр наадам	Байгалийн болон сав ертөнцийн тухай мэдлэг, заншил, уламжлалт арга технологи	Ардын уламжлалт гар урлал	Бусад
Голлох өвийн төрөл			+			
Ур чадвар (онц, сайн, дунд)			онц			

Дагалдах өвийн төрөл					+	
Ур чадвар (онц, сайн, дунд)					сайн	

Өвийн тухай мэдээлэл

Өвийн холбогдолтой домог, хууч яриа, түүх Наурызын баярыг нэн эртнээс манай өвөг дээдэс уламжлан тэмдэглэж ирсэн ба казак түмний үндэсний баярыг одоог хүртэл өвлөн улимжилж тэмдэглэдэг юм аа.

Хэзээ, хэнээс сурсан (хэд дэх үеийн өвлөн уламжлагч) Өвөг дээдсээс үе дамжиж ирсэн казак түмний үндэсний баяр. Наурызын баярыг бүр дээр үеэс өвөө эмээгээс уламжилан тэмдэглэдэг юм.

Холбогдох зан үйл (ямар байдал, ёс журмаар гүйцэтгэдэг) Наурызын баяраар казакын ард түмэн айл хэсэж “Наурыз көже”-гээ ууж, өргөн дэлгэр тэмдэглэдэг билээ.

Тархац: Дэлхийн дөрвөн зүг найман зохист ажиллаж амьдарч байгаа нийт казак ард түмэнд тархсан.

Өвийн онцлог шинж (одоогийн байдал, хамгаалах арга зам) Уламжлалт ёс заншилаа түгээн дэлгэрүүлэх, хойч үеийн үр хүүхдүүдэд ёс заншилаа өвлүүлэхэд оршино.

Тухайн өвийн хамгаалалтын байдал

ЮНЕСКО-гийн түвшинд	
Үндэсний түвшинд	
Орон нутгийн түвшинд	+

Бусад:	
<p>Хавсралт материалын тэмдэглэл: 2022 оны 3 сарын 23-ны өдөр Хадиша гуайгаас 1 хувь цээж зургийн хавсаргасан болно.</p>	

Байгууллага, сум, дүүрэг, аймаг, нийслэл, улсын нэгдсэн (доогуур зур) бүртгэл-мэдээллийн санд хадгалагдаж байгаа:

Д/д	Нэр төрөл	Тоо ширхэг	Хадгаламжийн дугаар
1	Гэрэл зураг	1 ширхэг	
2	Негатив хальс		
3	Дуу, дүрс бичлэгийн хуурцаг		
4	CD/DVD/BD		
5	Архив, ном, хэвлэлийн баримт		
6	Бусад		

Бүрдүүлэлт хийсэн:

Сураган Нурболат.
/ Овог, нэр/

/Соёлын төв ОНСТ-ийн ажилтан/
/Албан газар, албан тушаал/

ны өдөр/

/2022 оны 03 сарын 23-

Боловсрол, соёл, шинжлэх ухааны
сайдын
2010 оны 541 дугаар тушаалын гуравдугаар хавсралт

**МОНГОЛ УЛСЫН СОЁЛЫН БИЕТ БУС ӨВ,
ТҮҮНИЙГ ӨВЛӨН УЛАМЖЛАГЧИЙН БҮРТГЭЛ**

УБМС-ийн дугаар: 25

Аймаг, Нийслэл Баян-Өлгий	БМС-ийн дугаар: 25
Сум, Дүүрэг Баяннуур сум	БМС-ийн дугаар: 25

Соёлын биет бус өвийн тухайн илэрхийллийн нэр: Наурызын баярыг өвлөн уламжлагч
Өвлөн уламжлагчийн мэдээлэл

Овог	Жантекей секел	
Эцэг(эх)- ийн нэр	Айтуган	
Өөрийн нэр	Жайна	
Хүйс	Эм	
Яс үндэс	Казак	

Төрсөн он сар өдөр	1963. 01. 20	
РД	БВ63012002	
Үндсэн захиргаа	Баяннуур сум	
Оршин суугаа хаяг	Баяннуур сум 4-р баг	
Мэргэжил	Цахилгаанчин	
Боловсрол	Тусгай дунд	
Эрхэлж буй ажил	Тэтгэвэртэн	

Хуучнаар аль аймаг, хошуу	Баян-Өлгий Баяннуур сум
Алдар цол, гавъяа шагнал	Үгүй
Холбоо барих гар утас, гэрийн болон ажлын утас	95271686
Шилжилт хөдөлгөөн (шилжиж суурьшсан хаяг)	Үгүй

Тухайн хүний өвлөсөн биет бус өвийн мэдээлэл

Ангилал	Эх хэл болон аман Уламжлал, илэрхийллүүд	Ардын язгуур урлаг	Үндэсний уламжлалт зан үйл, ёслол, баяр наадам	Байгалийн болон сав ертөнцийн тухай мэдлэг, заншил, уламжлалт арга технологи	Ардын уламжлалт гар урлал	Бусад
Голлох өвийн төрөл			+			
Ур чадвар (онц, сайн, дунд)			онц			

Дагалдах өвийн төрөл						
Ур чадвар (онц, сайн, дунд)						

Өвийн тухай мэдээлэл

Өвийн холбогдолтой домог, хууч яриа, түүх Наурызын баярыг нэн эртнээс манай казак түмний өвөг дээдэс уламжлан тэмдэглэж ирсэн ба казак түмний үндэсний баярыг одоог хүртэл тэмдэглэдэг юм.

Хэзээ, хэнээс сурсан (хэд дэх үеийн өвлөн уламжлагч) Өвөг дээдсээс үе дамжиж ирсэн казак түмний үндэсний баяр. Наурызын баярыг бүр дээр үеэс өвөө эмээгээс уламжилан тэмдэглэдэг юм.

Холбогдох зан үйл (ямар байдал, ёс журмаар гүйцэтгэдэг) Наурызын баяраар казакын ард түмэн айл хэсэж “Наурыз көже”-гээ ууж, өргөн дэлгэр тэмдэглэдэг билээ.

Тархац: Дэлхийн дөрвөн зүг найман зохист ажиллаж амьдарч байгаа нийт казак ард түмэнд тархсан.

Өвийн онцлог шинж (одоогийн байдал, хамгаалах арга зам) Уг өвийн онцлог шинж тэмдэг нь нийт мусулман шашинтангууд тэмдэглэдэг ба өдөр шөнө тэнцдэг онцлогтой юм. Уламжлалт ёс заншилаа түгээн дэлгэрүүлэх, хойч үеийн үр хүүхдүүдэд ёс заншилаа өвлүүлэхэд оршино.

Тухайн өвийн хамгаалалтын байдал

ЮНЕСКО-гийн түвшинд	
Үндэсний түвшинд	
Орон нутгийн түвшинд	+

Бусад:	
<p>Хавсралт материалын тэмдэглэл: 2022 оны 3 сарын 23-ны өдөр Жайна гуайгаас 1 хувь цээж зургийн хавсаргасан болно.</p>	

Байгууллага, сум, дүүрэг, аймаг, нийслэл, улсын нэгдсэн (доогуур зур) бүртгэл-мэдээллийн санд хадгалагдаж байгаа:

Д/д	Нэр төрөл	Тоо ширхэг	Хадгаламжийн дугаар
1	Гэрэл зураг	1 ширхэг	
2	Негатив хальс		
3	Дуу, дүрс бичлэгийн хуурцаг		
4	CD/DVD/BD		
5	Архив, ном, хэвлэлийн баримт		
6	Бусад		

Бүрдүүлэлт хийсэн:

Сураган Нурболат.
/Овог, нэр/

/Соёлын төв ОНСТ-ийн ажилтан/
/Албан газар, албан тушаал/

/2022 оны 03 сарын 23-ны өдөр/